

Značaj elektroničkog poslovanja u javnoj upravi - primjer Grada Sveta Nedelja

Sudić, Benjamin

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:191:053515>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-01**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI

Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija

Preddiplomski sveučilišni studij

BENJAMIN SUDIĆ

**Značaj elektroničkog poslovanja u javnoj upravi – primjer Grada
Sveta Nedelja**

**The Importance of Electronic Business in Public Administration –
Case study of the Town of Sveta Nedelja**

Završni rad

Zabok, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI

Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija

Preddiplomski sveučilišni studij

Poslovna ekonomija u turizmu i ugostiteljstvu

Studijski smjer: Poslovna informatika

**Značaj elektroničkog poslovanja u javnoj upravi – primjer Grada
Sveta Nedelja**

**The Importance of Electronic Business in Public Administration –
Case study of the Town of Sveta Nedelja**

Završni rad

Kolegij: Poslovna informatika Student: Benjamin Sudić

**Mentor: Dr. sc. Ljubica Pilepić Stifanich, Matični broj: Ps24286
izv-prof.**

Zabok, srpanj 2023.

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI RADA

Ime i prezime studenta: Benjamin Sudić

Matični broj: ps24286

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom

Značaj elektroničkog poslovanja u javnoj upravi – primjer Grada Sveta Nedelja

izradila/o samostalno te sam suglasna/suglasan o javnoj objavi rada u elektroničkom obliku.

Svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu su jasno označeni kao takvi te adekvatno navedeni u popisu literature.

U Opatiji, srpanj, 2023.

B. Sudić

Potpis studenta

Sažetak

Elektroničko poslovanje je široki koncept koji obuhvaća poslovne transakcije i razmjenu informacija putem informacijske i komunikacijske tehnologije između tvrtki, tvrtki i kupaca te tvrtki i javne administracije, uključujući elektroničko trgovanje. Razvojem tehnologije, tvrtke su se prilagođavale novim tehnologijama, koristeći sve više računala u poslovanju, a softveri i poslovni procesi su se prilagođavali tehnološkim promjenama. Cilj istraživanja je analizirati značaj elektroničkog poslovanja u javnoj upravi, posebno na primjeru Grada Sveta Nedelja. Istraživanje ima sljedeće ciljeve: analizirati dosadašnja iskustva s primjenom elektroničkog poslovanja u gradskoj upravi Svete Nedelje, pregledati postojeće elektroničke usluge koje nudi Grad Sveta Nedelja i njihovu učinkovitost u odnosu na tradicionalni način poslovanja, identificirati prednosti i izazove koje elektroničko poslovanje predstavlja za javnu upravu te predložiti moguće smjernice za daljnji razvoj elektroničkog poslovanja u Gradu Sveta Nedelja. Grad Sveta Nedelja je usvojio elektroničko poslovanje kao sredstvo optimizacije administrativnih procesa i transparentnosti u trošenju javnih sredstava. Implementacija elektroničkih rješenja omogućila je učinkovitije poslovanje, povećanu transparentnost, praktičnost za građane i zaštitu okoliša, te otvorila mogućnosti za daljnji razvoj i unapređenje usluga.

Ključne riječi: elektroničko poslovanje; tehnologija; Sveta Nedelja; javna uprava

SADRŽAJ

Sažetak	2
1. Uvod	4
2. Elektroničko poslovanje u javnoj upravi	6
2.1. Pojam elektroničkog poslovanja u javnoj upravi	8
2.2. Prednosti i izazovi uvođenja elektroničkog poslovanja u javnu upravu	8
2.3. Primjeri uspješne primjene elektroničkog poslovanja u javnoj upravi u svijetu	10
2.4. Primjeri uspješne primjene elektroničkog poslovanja u javnoj upravi u Hrvatskoj ..	15
3. Grad Sveta Nedelja	20
3.1. Povijest i demografske karakteristike grada	22
3.2. Struktura gradskih tijela i njihove nadležnosti	25
3.3. Dosadašnja iskustva s elektroničkim poslovanjem u gradskoj upravi	27
4. Primjena elektroničkog poslovanja u Gradu Sveta nedelja	29
4.1. Pregled elektroničkih usluga koje nudi Grad Sveta Nedelja građanima i tvrtkama ..	30
4.2. Analiza uspješnosti i korisničkog zadovoljstva s postojećim rješenjima za elektroničko poslovanje u Gradu Sveta Nedelja	34
5. Budući koraci u razvoju elektroničkog poslovanja u Gradu Sveta Nedelja	36
Zaključak	40
Bibliografija	42
Popis ilustracija	45

1. UVOD

Elektroničko poslovanje sve više dobiva na važnosti u modernom svijetu i postaje obostrano način poslovanja u gotovo svim sektorima društva. Javna uprava također ne zaostaje i sve više javnih tijela prelazi na elektroničko poslovanje kao način poboljšanja učinkovitosti, transparentnosti i kvalitete usluga koje pružaju. Elektroničko poslovanje u javnoj upravi ima brojne prednosti, uključujući brže i jednostavnije pružanje usluga građanima i poslovnim subjektima, smanjenje administrativnih troškova i poboljšanje komunikacije između građana i javne uprave.

Problem i predmet istraživanja

Javna uprava je tradicionalno poznata po dugotrajnim procesima i papirnatom poslovanju. No, razvoj informacijsko-komunikacijskih tehnologija promijenio je taj trend. Danas se sve više javna uprava okreće elektroničkom poslovanju kao načinu poboljšanja učinkovitosti, transparentnosti i kvalitete usluga koje pružaju. Unatoč ovim prednostima, postoje neki izazovi koji ometaju širu primjenu elektroničkog poslovanja u javnoj upravi. Neki od tih izazova uključuju nedostatak adekvatne infrastrukture, različite pravne okvire te ograničene financijske resurse. Predmet ovog istraživanja je elektroničko poslovanje u javnoj upravi, s posebnim fokusom na primjer Grada Sveta Nedelja. Glavni problem koji će biti istražen u ovom radu je kako elektroničko poslovanje može poboljšati efikasnost i efektivnost javne uprave i koje su prednosti i izazovi koje elektroničko poslovanje donosi za javnu upravu.

Svrha, ciljevi istraživanja

Svrha ovog istraživanja je utvrditi značaj elektroničkog poslovanja u javnoj upravi, posebno na primjeru Grada Sveta Nedelja. Ciljevi istraživanja uključuju:

- Analiziranje dosadašnjih iskustava s primjenom elektroničkog poslovanja u gradskoj upravi Svete Nedelje.
- Pregled postojećih elektroničkih usluga koje nudi Grad Sveta Nedelja i njihovu učinkovitost u odnosu na tradicionalni način poslovanja.
- Identificiranje prednosti i izazova koje elektroničko poslovanje predstavlja za javnu upravu.

- Predlaganje mogućih smjernica za daljnji razvoj elektroničkog poslovanja u Gradu Sveta Nedelja.

Metode istraživanja

Tijekom pisanja rada korištene su sljedeće znanstveno-istraživačke metode: metoda analize i sinteze, metoda indukcije koja se temelji na izvlačenju općih tvrdnji na temelju konkretnih (pojedinačnih) tvrdnji i dedukcije. Metoda analize i sinteze koristila se za opisivanje i definiranje. Metoda analize omogućuje razlaganje složenih činjenica na jednostavnije dijelove. Kao izvor informacija koristili su se sekundarni podaci.

Struktura rada

Ovaj završni rad sastoji se od pet poglavlja s uključenim uvodom, zaključkom, popisom bibliografije, ilustracija i priloga. Uvod kao prvo poglavlje u radu uključuje problem i predmet istraživanja, svrhu i ciljeve istraživanja, opis znanstvenih metoda te kratki osvrt na strukturu rada.

U drugom poglavlju objašnjava se pojam elektroničkog poslovanja u javnoj upravi, njegove prednosti i izazovi te se prikazuju primjeri uspješne primjene elektroničkog poslovanja u javnoj upravi u svijetu i u Hrvatskoj.

Treće poglavlje opisuje grad Sveta Nedelja, njegovu povijest i demografske karakteristike te samu strukturu gradskih tijela i njihovih nadležnosti. Također, opisuju se dosadašnja iskustva grada s elektroničkim poslovanjem.

Četvrto poglavlje opisuje primjenu elektroničkog poslovanja u gradu Sveta Nedelja, uključujući pregled elektroničkih usluga koje nudi Grad građanima i tvrtkama, analizu uspješnosti i korisničkog zadovoljstva s postojećim rješenjima te buduće korake u razvoju elektroničkog poslovanja u Gradu.

U petom poglavlju donose se prijedlozi budućeg elektroničkog poslovanja u gradu Sveta Nedelja.

Nakon toga slijedi zaključak ovog završnog rada u kojem se sintetizira važnost korištenja elektroničkog poslovanja općenito s posebnim naglaskom na primjenu istog u Gradu Sveta Nedelja. Na samom kraju rada navodi se popis bibliografije, ilustracija i priloga.

2. ELEKTRONIČKO POSLOVANJE U JAVNOJ UPRAVI

Početak 90-ih godina prošloga stoljeća desio se najveći pomak u prisutnosti osobnih računala. Tada su Windowsi počeli biti sve razvijeniji, njihovom pojavom te njihovom implementacijom su se stvorili temelji elektroničkog poslovanja u svakodnevnom uredskom poslovanju. Integracijom interneta dostiže se najveća razina elektroničkog poslovanja koje govori o tome da je svaki analogni proces prebačen u digitalni.

Elektroničko poslovanje je opći koncept koji obuhvaća sve oblike poslovnih transakcija ili razmjene informacija koje se izvode korištenjem informacijske i komunikacijske tehnologije i to među tvrtkama, između tvrtki i njihovih kupaca, ili između tvrtki i javne administracije. Elektroničko poslovanje uključuje elektroničko trgovanje dobrima i uslugama.¹

Nakon početne faze korištenja interneta za predstavljanje, ljudi su počeli razmišljati o prodaji proizvoda i usluga putem interneta. Prve narudžbe su obavljene putem e-pošte i elektroničkih formulara. S vremenom su se razvijali sve složeniji poslovni modeli, među kojima su danas B2B i B2C modeli najznačajniji, osobito u turističkoj industriji.

Gotovo sve tvrtke, bez obzira na veličinu i profitabilnost, kupile su svoje prvo osobno računalo i na taj način nesvjesno uvodile elektroničko poslovanje u svoje poslovanje, kao dio svoje strategije opstanka u budućnosti. Posebno se to odnosi na tvrtke u turističkoj industriji, gdje je računalna oprema, uključujući računala na recepcijama hotela i u turističkim agencijama, postala neizostavan dio svakodnevnog poslovanja prije više od 15 godina.

Kako se tehnologija razvijala, tako su se tvrtke prilagođavale novim tehnologijama, povećavale broj računala u poslovanju, a informacijska i mrežna tehnologija se poboljšavala. Softveri su se razvijali, starije opreme se zamjenjivalo novom, a poslovni procesi su se prilagođavali tehnologiji.

Automatizacija je postala sve značajnija u poslovanju, a elektroničko poslovanje postalo je sve prisutnije u svim poslovnim sustavima i na svim razinama poslovanja. Jedna od ključnih prednosti elektroničkog poslovanja je mogućnost neprekidne prodaje roba i usluga te suradnje s partnerima 24 sata na dan, tijekom cijele godine, što pruža tvrtkama veću konkurentnost na tržištu.

¹ Šimunić M., Galičić V. (2006). Informacijski sustavi i elektroničko poslovanje u turizmu i hotelijerstvu. Sveučilište u Rijeci, Fakultet za turistički i hotelski menadžment, Opatija, str. 340.

Kupci danas sve više koriste internet kako bi pronašli potpune informacije o proizvodima i uslugama koje ih zanimaju pa i tvrtke koje pružaju takve informacije postaju poželjne destinacije za kupnju.

Koraci u procesu prelaska na elektroničko poslovanje su:²

1. *Definiranje poslovnih procesa za digitalizaciju:* Prvi korak je odlučiti koje poslovne procese digitalizirati. Obično se odabiru procesi u kojima se obavlja potpisivanje dokumenata od strane fizičkih osoba. Umjesto papira, koriste se elektronički dokumenti pa je potrebno zamijeniti potpis na papiru valjanim elektroničkim potpisom.
2. *Digitalni certifikati* - Ovisno o tome tko potpisuje dokumente u procesu (fizička ili pravna osoba), koriste se različite vrste certifikata. Za zamjenu potpisa fizičke osobe na papiru koriste se certifikati izdani na osobu povezanu s poslovnim subjektom. FINA sada izdaje certifikate za e-potpis u oblaku koji se mogu koristiti na različitim internetskim ili mobilnim servisima, bez potrebe za posebnim kriptografskim uređajem. Ako je potrebno potpisati dokumente kao pravna osoba, koristi se certifikat za e-pečat koji potvrđuje da je dokument potpisala ta pravna osoba.
3. *Potpisno rješenje:* Kako bi se mogao staviti elektronički potpis ili e-pečat na dokument i da bi on bio ispravno izrađen, potrebna su potpisna rješenja koja su usklađena s potpisnim standardima i uredbom eIDAS. FINA već nudi gotova rješenja za potpisivanje namijenjena integraciji u sustave.
4. *Vremenski žig:* Vremenski žig je važan dodatak elektroničkom potpisu ili se može koristiti neovisno o elektroničkom potpisu, kada je vrijeme bitno u procesu. On je važan za održavanje valjanosti dokumenata na dugi rok, posebno za dokumentaciju koja se mora arhivirati.
5. *Arhiviranje elektroničke dokumentacije:* Budući da prethodni koraci uključuju elektroničku razmjenu informacija i dokumenata, podrazumijeva se i njihovo elektroničko arhiviranje u obliku u kojem su nastali. FINA e-Arhiv je servis koji omogućuje arhiviranje svih poslovnih dokumenata nastalih u fizičkom ili digitalnom obliku, kao i dokumenata i korisničkih podataka elektroničkih servisa koji su povezani s sustavom Fina e-Arhiv ili bilo kojim drugim vrstama dokumenata/podataka koje korisnik stvori i želi arhivirati.

² Fina, <https://www.fina.hr/-/pet-osnovnih-koraka-za-uspostavu-e-poslovan-2> (15.6.2023.)

2.1. Pojam elektroničkog poslovanja u javnoj upravi

Elektroničko poslovanje u javnoj upravi (e-uprava) odnosi se na primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija u javnoj upravi s ciljem unaprjeđenja učinkovitosti, transparentnosti i kvalitete javnih usluga koje se pružaju građanima i poslovnim subjektima. To uključuje korištenje interneta i drugih digitalnih tehnologija za prikupljanje, obradu i distribuciju informacija, te obavljanje raznih administrativnih poslova putem elektroničkih usluga, kao što su e-zahtjevi, e-prijave, e-dokumenti, e-plaćanja i druge slične usluge.

Primjeri elektroničkog poslovanja u javnoj upravi uključuju elektroničku razmjenu dokumenta između državnih tijela, elektroničku identifikaciju i autentifikaciju građana i poslovnih subjekata. Cilj e-uprave je poboljšati pristup javnim uslugama, smanjiti vrijeme obrade, povećati transparentnost, učinkovitost i kvalitetu usluga, te potaknuti interakciju između javne uprave, građana i poslovnih subjekata.

U javnoj upravi postoje brojni izazovi: veća očekivanja građana, ovisnost o političkim agendama i složeni razvoji u općinama (posebno u rastućim gradovima). Navedeni izazovi zahtijevaju nova rješenja na koja moderna tehnologija nudi potencijalne odgovore, ali javni sektor često nedostaje ljudskih i financijskih resursa za istraživanje, odabir i implementaciju.³

2.2. Prednosti i izazovi uvođenja elektroničkog poslovanja u javnu upravu

U nastavku će se opširnije opisati prednosti i izazovi uvođenja elektroničkog poslovanja u javnu upravu.

- Elektroničko poslovanje omogućuje tvrtkama da razviju inovativne poslovne modele koji mogu generirati veće prihode. Internet omogućuje pristup globalnom tržištu i otvara vrata novim ciljnim skupinama kupaca. Internet pruža mogućnost globalne dostupnosti proizvoda ili usluga. Tvrtke mogu doseći kupce diljem svijeta i proširiti svoje tržište bez fizičkih ograničenja.
- Tvrtkama se omogućuje da budu dostupne 24 sata dnevno, 7 dana u tjednu, 365 dana u godini. To znači da kupci mogu obavljati transakcije i pristupati informacijama o proizvodima ili uslugama kad god im je to potrebno, bez obzira na radno vrijeme tvrtke.

³ Schenk, B., Dolata, M. (2020). Facilitating digital transformation through education: A case study in the public administration. Proceedings of the 53rd Hawaii International Conference on System Sciences, str. 2147.

- Također, tvrtke mogu brže ažurirati i distribuirati informacije o proizvodima ili uslugama. Moguće je izmijeniti sadržaj web stranica, objaviti nove ponude ili obavijesti i brzo informirati kupce o najnovijim promjenama koje su se dogodile ili će se dogoditi.
- Jedna od najbitnijih prednosti elektroničog poslovanje je smanjenje troškova. Efikasnija je obrada i automatizacija poslovnih procesa što može dovesti do smanjenja radnih sati i optimizacije resursa. Nema potrebe za tiskanjem papira, transportom materijala i slično.
- Uvođenjem elektroničkog poslovanja osigurava se jednak pristup i sudjelovanje svim građanima, bez obzira na njihove tehničke mogućnosti, socioekonomski status ili druge faktore.
- Uvođenjem elektroničkog poslovanja u javnu upravu posebna pažnja je prema zaštiti privatnosti i osiguranju sigurnosti podataka.
- Kao nedostaci elektroničkog poslovanja navedeni su: SPAM, digitalna pismenost, edukacija, nedostatak zaštite, online kontakt, računalni virusi.
- Elektroničko poslovanje često je praćeno neželjenom poštom (SPAM) koja može napuniti poštanski sandučić korisnika što otežava pregledavanje važnih poruka i informacija.
- Nejednaka razina digitalne pismenosti građana predstavlja izazov prilikom uvođenja elektroničkog poslovanja. Potrebno je osigurati da građani imaju potrebne vještine i znanja za korištenje elektroničkih usluga i alata kako bi se osigurala njihova uspješna participacija u digitalnom okruženju.
- Uvođenje elektroničkog poslovanja zahtijeva edukaciju zaposlenika i građana. Potrebno je osigurati pravilnu obuku kako bi korisnici bili upoznati s elektroničkim sustavima, postupcima i sigurnosnim mjerama.
- Zabrinutost kod kupaca izazvana je zbog mogućnosti prijevara, krađe identiteta i nedostatka sigurnosti. Bez izravnog fizičkog kontakta i provjere autentičnosti, postoji rizik od nepoštenih praksi i neovlaštenog pristupa osobnim podacima.

- Kod online trgovine, kupci nemaju mogućnost izravnog fizičkog pregleda proizvoda prije kupnje. To može rezultirati nezadovoljstvom kupaca ako proizvod ne odgovara njihovim očekivanjima ili ima nedostatke.

Elektroničko poslovanje nosi rizik od računalnih virusa i zlonamjernog softvera. Kupci mogu biti izloženi virusima ili hakiranjima koji mogu ugroziti sigurnost njihovih osobnih podataka ili oštetiti njihove računalne sustave

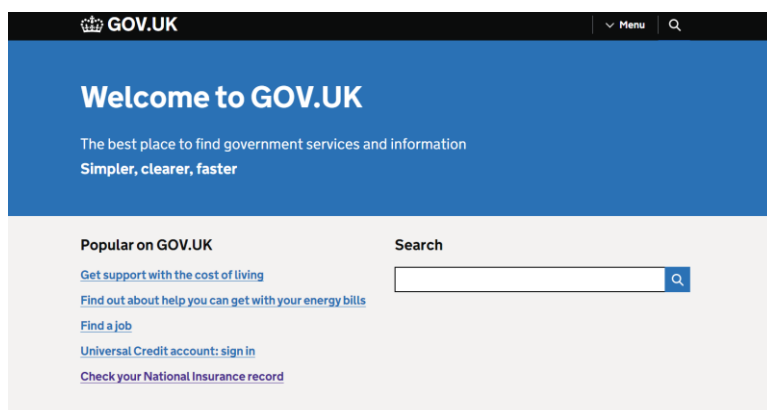
2.3. Primjeri uspješne primjene elektroničkog poslovanja u javnoj upravi u svijetu

Elektroničko poslovanje je značajno unaprijedilo brže i jednostavnije poslovanje. Glavni primjeri elektroničkog poslovanja u javnoj upravi u svijetu su: Norveška, Indija, Estonija, Ujedinjeno Kraljevstvo, Singapur.

Gov.uk

Jedno od najboljih mjesta za pronalaženje državnih usluga i informacija je portal Gov.uk kojeg je razvilo Ujedinjeno Kraljevstvo. To je digitalna platforma s ciljem omogućavanja građanima pristup informacijama vlade i uslugama na jednom mjestu. Na platformi Gov.uk mogu se pronaći razne teme koje su vezane za rođenja, smrti, vjenčanja, skrbi, obrazovanje, osobe s invaliditetom, zapošljavanje ljudi i slično. Također, može se saznati što vlada radi u smislu kakve je odluke donosila i koje će odluke donijeti. Građani mogu provjeriti svoju evidenciju nacionalnog osiguranja pomoću kojeg mogu vidjeti ono što su platili, sve kredite nacionalnog osiguranja koje su primili te mogu li platiti dobrovoljne priloge.

Slika 1 Gov.uk portal

Izvor: Government UK, <https://www.gov.uk/> (10.4.2023.)

e-Estonia

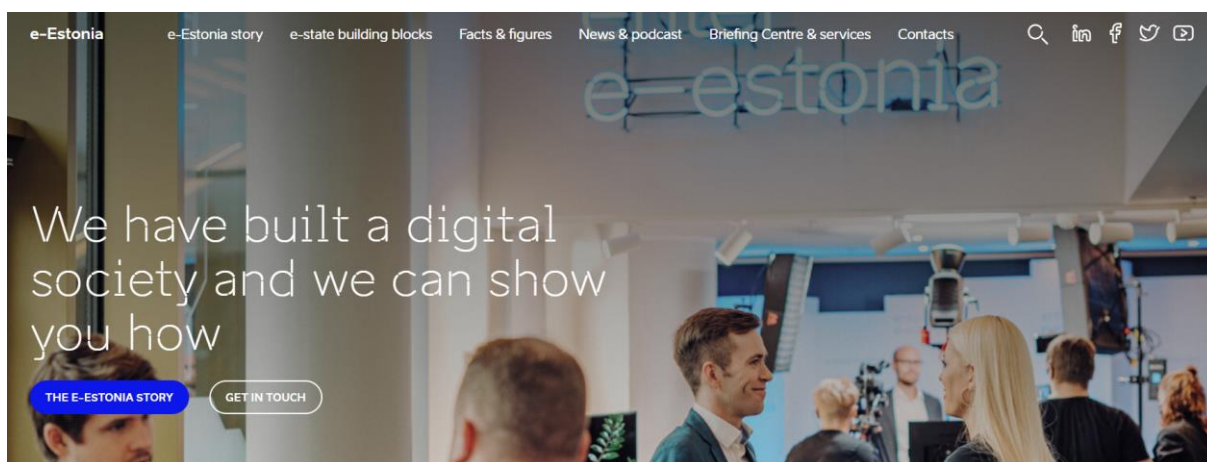
Estonija je jedna od vodećih primjera e-uprave, odnosno digitalno najnaprednije društvo u svijetu. Poznata je po digitalizaciji javne uprave koja uključuje: e-Porez, e-Identifikaciju, e-Upravu, e-Glasanje. 1991. godine Estonija se vraća na kartu Europe s ograničenim naslijeđenim tehnološkim sustavima i gotovo nikakvim resursima o kojima bi se moglo govoriti. Ipak, kreatori politike otkrivaju da početak od nule predstavlja rijetku priliku.

Izazov je bio izgraditi novu tehnološku infrastrukturu od nule dok sustižu Zapad što je brže moguće. 1994. godine Estonija je imala prvi nacrt „Načela estonske informacijske politike“.

1996. godine pokrenuta je inicijativa Tiger Leap, odnosno program razvoja IT infrastrukture za cijelu zemlju.

Prve usluge e-Bankarstva dogodile su se također, 1996. godine. 2000. godine realizirana je e-Sjednica Kabineta koja je sadržila bazu podataka i planer pojednostavljenja vladinih procesa. 2000. godine Estonci su mogli prijaviti porez online te je tada osnovana e-Porezna ploča. Od 2000. godine pa sve do 2021. godine razvijale su se razne usluge kao što su: e-Portal Uprave cesta, Vladina AI strategija, Cyber sigurnost, m-Parking i slično. 2021. godine Auve Tech i istraživači sa Sveučilišta u Tartuu razvili su prvo autonomno vozilo na vodik.

Slika 2 e-Estonia digitalna platforma

Izvor: e-Estonia, <https://e-estonia.com/> (10.4.2023.)

Norveška

Norveška ima vrlo dobre rezultate u području upotrebe interneta, digitalizacije poslovanja i digitalnih javnih usluga. Ona je iznad prosjeka u smislu digitalnih vještina. Provela je niz inicijativa kako bi digitalizirala svoju javnu upravu, uključujući usluge e-Identifikacije, e-Prijave prebivališta i e-Zdravstva.⁴

Indija

Indijska vlada pokrenula je inicijativu Digitalna Indija koja ima za cilj poboljšati pristup uslugama vlade putem interneta, uključujući e-Prijava poreza, e-Građanstvo i e-Edukaciju. Predstavljena je digitalna platforma India-Croatia Startup Bridge s ciljem jačanja trgovinsko-gospodarske suradnje između Hrvatske i Indije. Ova platforma omogućuje poduzetnicima tehnološku infrastrukturu za vođenje zajedničkih projekata, čime se stvara temelj za buduće bilateralne programe usmjerene na unapređenje startup ekosustava između dviju zemalja. Inicijativa ima za cilj jačanje međunarodne suradnje i inovacijskog okruženja, a Raj Kumar Srivastava, Veleposlanik Indije u Hrvatskoj, naglasio je da će ovaj "startup most" omogućiti hrvatskim startupima da iskoriste prednosti indijskog ekosustava i jačaju suradnju u području talenata, tehnologije i trgovine. Shruti Singh, tajnica DPIIT-a iz Indije, dodala je da će ova platforma pružiti referentno mjesto za startupove iz obje zemlje kako bi proširili svoje aktivnosti na drugim tržištima i predstavili svoje inovacije globalnoj publici. Uz podršku HAMAG-BICRO-a, ministarstva gospodarstva i drugih institucija, ova inicijativa će stvoriti

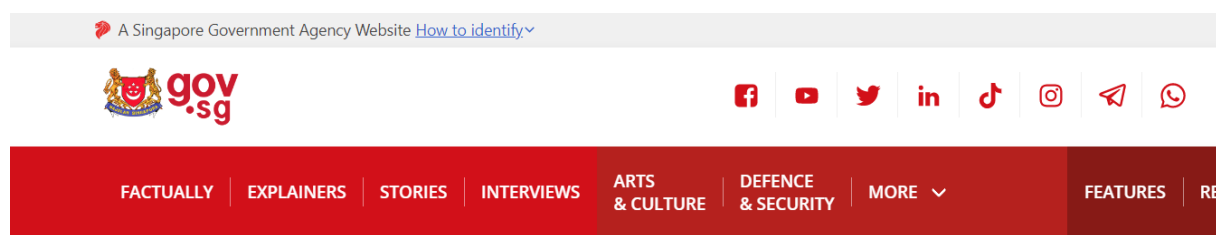
⁴ Europska Unija, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/hr/policies/desi-norway> (15.5.2023.)

među startupova, mentora, poduzetnika, investitora i potpornih institucija s ciljem unapređenja startup ekosustava između Hrvatske i Indije. Glavni ciljevi India-Croatia Startup Bridge uključuju razmjenu znanja, mogućnosti umrežavanja, organizaciju zajedničkih programa te izgradnju kapaciteta putem platforme koja će biti domaćin raznih programa ekosustava, predavanja, panela i razmjena iskustava startupova. Ova inicijativa otvara prostor za suradnju između hrvatskih i indijskih startupova te stvara poslovne prilike u oba rastuća gospodarstva.⁵

MyGov Singapore

Portal www.gov.sg službena je internetska komunikacijska platforma i spremište singapurske vlade, koja pruža najnovije najave politike, informacije i vijesti o Singapuru. Portalom upravlja Sektor za komuniciranje s javnošću Ministarstva komunikacija i informiranja. Dakle, ova platforma omogućuje građanima sudjelovanje u javnim raspravama, pristup uslugama i davanje povratnih informacija vladi.

Slika 3 Gov.sg

Izvor: Government of Singapore, <https://www.gov.sg/> (10.4.2023.)

Američka savezna vlada

Provela je značajne napore u integraciji elektroničke vlade (e-vlade) u svoje operacije i interakcije s građanima. Integracija e-vlade ima za cilj poboljšati pružanje usluga građanima, povećati transparentnost i efikasnost, te olakšati pristup informacijama i komunikaciju s vladinim agencijama.

Jedan od glavnih faktora koji su potaknuli integraciju e-vlade u Sjedinjenim Američkim Državama je bila sve veća rasprostranjenost informacijske tehnologije. Kroz postupno usvajanje novih tehnoloških rješenja, savezna vlada je omogućila građanima pristup online uslugama, kao što su podnošenje poreznih prijava, prijava za socijalne beneficije, praćenje

⁵ Hamag Bicro, <https://hamagbicro.hr/predstavljena-digitalna-platforma-india-croatia-startup-bridge/> (15.5.2023.)

statusa aplikacija i drugo. Ovo je rezultiralo smanjenjem birokracije, skraćivanjem vremena obrade i poboljšanjem korisničkog iskustva.

Osim toga, važan doprinos integraciji e-vlade dali su zakoni poput Clinger-Cohen zakona i zakona iz 2002. godine. Clinger-Cohen zakon uspostavio je okvir za upravljanje informacijskom tehnologijom u saveznoj vladi, promičući strategijsko planiranje, nabavu i upravljanje informacijskim sustavima. Zakon iz 2002. godine, poznat i kao E-Government Act, naglasio je važnost elektroničkog pružanja usluga građanima, zahtijevajući da agencije razviju internetske platforme za komunikaciju i pružanje informacija.

Integracija e-vlade nastavlja se i dalje, s kontinuiranim razvojem novih tehnologija poput umjetne inteligencije, blockchain tehnologije i otvorenih podataka. Ove inovacije nastoje unaprijediti interakcije građana sa saveznom vladom i pružiti još bolje usluge i efikasnost.⁶

Latinska Amerika⁷

Javna uprava u Latinskoj Americi u pogledu e-poslovanja može se opisati kao raznolika i s različitim stupnjem razvijenosti u različitim zemljama regije. Postoji raspon implementacije elektroničkih usluga i tehnologija u javnoj upravi, što uključuje digitalizaciju administrativnih postupaka, elektroničko dostavljanje dokumenata, online usluge i druge aspekte e-uprave.

Neki dijelovi Latinske Amerike, poput Čilea, Urugvaja i Kostarike, napredovali su u razvoju e-poslovanja u javnoj upravi. Ove zemlje su uložile napore u digitalizaciju administrativnih postupaka, omogućavanje elektroničkog pristupa uslugama i poboljšanje interakcije između građana i vlade putem interneta. Primjerice, građani mogu podnijeti zahtjeve, poput prijave za socijalne usluge ili izdavanje osobnih dokumenata, putem interneta, što smanjuje potrebu za fizičkim dolaskom na upravne institucije.

Međutim, postoji i veliki raspon u razini implementacije e-poslovanja među zemljama regije. Neki sektor javne uprave, poput oporezivanja i carina, može biti napredan u korištenju elektroničkih sustava za prikupljanje podataka i olakšavanje poslovnih transakcija. S druge strane, drugi sektori i administrativne razine mogu zaostajati u korištenju e-poslovanja.

Izazovi koji mogu utjecati na razvoj e-poslovanja u javnoj upravi u Latinskoj Americi uključuju nedostatak infrastrukture, financijska ograničenja, tehnološku pismenost, sigurnosne

⁶ Morgeson, F. V., Mithas, S. (2009). Does E-Government Measure up to E-Business? Comparing End User Perceptions of U.S. Federal Government and E-Business Web Sites. *Public Administration Review*, 69(4), str. 740. <http://www.jstor.org/stable/27697918> (15.6.2023.)

⁷ Criado, J.I. (2021). Digital Public Administration in Latin America: Digitalization, Public Innovation, and the Future of Technologies in the Public Sector, Peters, B.G., Tercedor, C.A. and Ramos, C. (Ed.) *The Emerald Handbook of Public Administration in Latin America*, Emerald Publishing Limited, Bingley, str. 353.

probleme i otpor prema promjenama unutar administrativnih tijela. Također je važno napomenuti da je upravljanje podacima i zaštita privatnosti važno pitanje koje treba uzeti u obzir prilikom razvoja e-poslovanja u javnoj upravi. Unatoč tim izazovima, razvoj e-poslovanja u javnoj upravi ima potencijal za poboljšanje učinkovitosti, transparentnosti i pristupačnosti usluga. Primjena e-poslovanja može smanjiti korupciju, ubrzati administrativne postupke i povećati sudjelovanje građana u procesima odlučivanja. Stoga mnoge zemlje u Latinskoj Americi prepoznaju važnost ulaganja u tehnološke inovacije i nastoje unaprijediti e-poslovanje kako bi modernizirale i poboljšale javnu upravu.

Važno je nastaviti s ulaganjima u razvoj infrastrukture, edukaciju i osvješćivanje kako bi se osigurala šira implementacija e-poslovanja u javnoj upravi. Također je važno promicati suradnju i razmjenu iskustava između zemalja u regiji kako bi se identificirale najbolje prakse i izbjegle prepreke u razvoju e-uprave.

2.4. Primjeri uspješne primjene elektroničkog poslovanja u javnoj upravi u Hrvatskoj

Elektroničko poslovanje u Hrvatskoj je doživjelo značajan rast i razvoj u posljednjim godinama. Digitalna transformacija i sve veća upotreba interneta omogućili su razvoj različitih oblika elektroničkog poslovanja u zemlji.

Jedan od ključnih aspekata elektroničkog poslovanja u Hrvatskoj je e-trgovina. Online prodaja proizvoda i usluga sve je popularnija među potrošačima, a broj internetskih trgovina stalno raste. Potrošači mogu kupovati širok spektar proizvoda putem interneta, uključujući odjeću, elektroniku, namještaj, hranu i još mnogo toga. Mnoge tradicionalne trgovine također su se prilagodile digitalnom okruženju i otvorile online prodajne kanale. Također, elektroničko poslovanje uključuje i online usluge, kao što su rezervacija smještaja, kupnja ulaznica za događaje, bankarske i financijske usluge, dostava hrane i drugih usluga. Ove usluge postaju sve dostupnije i korisnije potrošačima, omogućujući im da obave transakcije i upravljaju svojim financijama s udobnosti vlastitog doma.

Uz e-trgovinu i online usluge, elektroničko poslovanje obuhvaća i druge aspekte kao što su digitalno oglašavanje, elektroničko plaćanje, digitalni marketing, elektronička komunikacija i elektronička dostava dokumenata. Razne tvrtke i organizacije u Hrvatskoj usvajaju ove tehnologije kako bi poboljšale svoje poslovanje i pružile bolju uslugu svojim korisnicima.

Važno je napomenuti da elektroničko poslovanje u Hrvatskoj suočava i s izazovima, poput sigurnosti podataka, povjerenja potrošača i prilagodbe zakonodavstvu vezanom uz elektroničko

poslovanje. Međutim, država i relevantne institucije aktivno rade na stvaranju povoljnog okruženja za elektroničko poslovanje, kako bi se podržao daljnji razvoj i rast digitalne ekonomije u Hrvatskoj. Neki od primjera elektroničkog poslovanja u javnoj upravi u Hrvatskoj su: e-Građani, e-Poslovanje, HITRO.HR, e-Katastar.

e-Građani

e-Građani je digitalna platforma u Hrvatskoj koja omogućuje građanima pristup različitim javnim uslugama putem interneta.

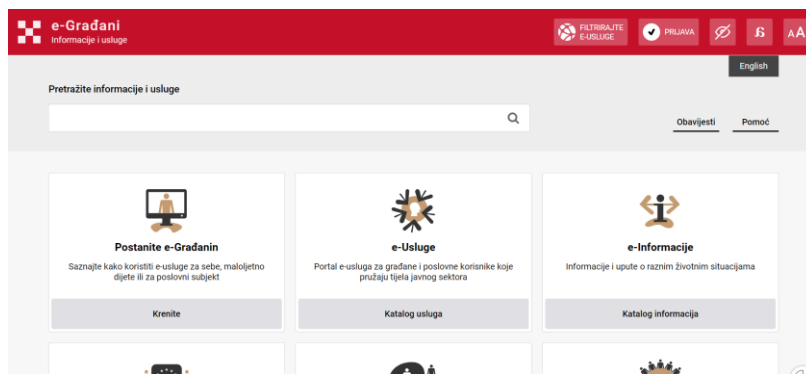
Inicijativa e-Građani ima za cilj pojednostaviti administrativne procese i omogućiti građanima da obavljaju različite poslove s državnim institucijama online, bez potrebe za fizičkim odlaskom na šaltere ili uredima.

Platforma e-Građani pruža sigurnu i jednostavnu identifikaciju građana putem elektroničke osobne iskaznice (eOI) ili mobilne aplikacije. Nakon što se korisnik prijavi, ima pristup raznim uslugama i aplikacijama koje su dostupne na platformi. Neke od usluga koje građani mogu obavljati putem e-Građani platforme uključuju:

- **Prijava prebivališta:** Građani mogu podnijeti zahtjev za prijavu prebivališta elektronički, bez potrebe za fizičkim odlaskom na mjesto prebivališta.
- **Izdavanje osobnih iskaznica:** Moguće je zatražiti izdavanje nove ili obnove postojeće osobne iskaznice putem platforme e-Građani.
- **Elektronička zdravstvena knjižica:** Građani mogu pristupiti svojim zdravstvenim podacima, pregledati rezultate pretraga i uputnice te ostvariti elektronički kontakt s liječnicima.
- **Porezne usluge:** Građani mogu podnijeti elektronički zahtjev za porezne usluge, poput prijave poreza na dohodak ili ishođenja potvrde o nekažnjavanju.
- **Evidencija birača:** Moguće je provjeriti i ažurirati podatke u biračkom popisu putem e-Građani platforme.⁸

⁸ Vlada HR, e-Građani, <https://gov.hr/> (10.4.2023.)

Slika 4 e-Građani digitalna platforma

Izvor: Vlada HR, e-Građani, <https://gov.hr/> (10.4.2023.)

e-Poslovanje

e-Poslovanje platformu koja olakšava podnošenje elektroničkih prijava i obavljanje poslovnih transakcija s državnim tijelima, a razvila ju je Hrvatska. Ova platforma omogućuje elektroničko poslovanje između poslovnih subjekata i javne uprave, čime se smanjuje potreba za fizičkim dolaskom na šaltere ili slanjem papirnih dokumenata.

Usluga e-Poslovanje pruža poduzetnicima mogućnost da elektronički podnose različite prijave, zahtjeve, obrasce i dokumente potrebne za poslovanje s državnim institucijama.

Također, omogućuje elektroničku razmjenu informacija, plaćanje pristojbi i poreza te praćenje statusa podnesenih zahtjeva. Neki od primjera usluga koje se mogu obavljati putem e-Poslovanje platforme u Hrvatskoj uključuju:

- Registracija tvrtke: Poduzetnici mogu podnijeti zahtjev za registraciju tvrtke elektronički, što uključuje dostavu svih potrebnih dokumenata i informacija.
- Izdavanje elektroničkih potvrda i dozvola: Poduzetnici mogu zatražiti izdavanje različitih potvrda i dozvola, poput potvrde o nekažnjavanju, dozvole za rad, dozvole za gradnju itd.
- Prijave i obavijesti: Moguće je elektronički podnijeti razne prijave i obavijesti, poput prijave poreza, prijave zaposlenika, prijave promjene podataka i druge administrativne postupke.
- Evidencija o radnicima: Poduzetnici mogu pristupiti elektroničkoj evidenciji o svojim zaposlenicima, pregledati podatke, ažurirati ih i dostavljati potrebne informacije.
- Plaćanje pristojbi i poreza: Usluga e-Poslovanje omogućuje poduzetnicima elektroničko plaćanje različitih pristojbi, poreza i doprinosa putem sigurnog online sustava.⁹

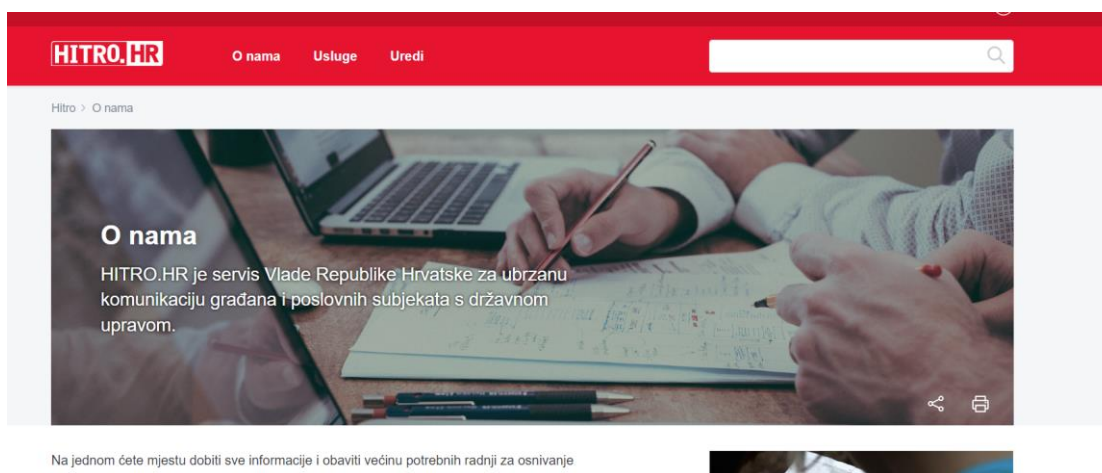
⁹ E-poslovanje, <https://eposlovanje.hr/usluge/> (12.5.2023.)

HITRO.HR

Servis Vlade Republike Hrvatske za lakšu, jednostavniju i bržu komunikaciju s građanima i poslovnih subjekata je HITRO.HR. Neke od ključnih značajki HITRO.HR sustava uključuju:¹⁰

- Osnivanje tvrtke: Poduzetnici mogu pokrenuti postupak osnivanja tvrtke putem HITRO.HR sustava, što uključuje elektroničko ispunjavanje svih potrebnih obrazaca i dostavu potrebne dokumentacije.
- Promjene u poslovanju: Poduzetnici mogu izvršiti različite promjene u vezi svojeg poslovanja, kao što su promjena adrese, promjena vlasništva, promjena naziva i slično, putem HITRO.HR sustava.
- Poslovne evidencije: Sustav omogućuje poduzetnicima vođenje poslovnih evidencija, kao što su evidencija zaposlenika, financijske evidencije, evidencija o poslovnim prostorima i drugo.
- Dozvole i certifikati: Poduzetnici mogu podnijeti zahtjeve za razne dozvole, certifikate i ovjerene isprave putem sustava HITRO.HR, što uključuje elektroničko ispunjavanje obrazaca i dostavu potrebne dokumentacije.

Slika 5 HITRO.HR

Izvor: HITRO, servis Vlade RH, <https://www.hitro.hr/> (10.4.2023)

¹⁰ HITRO, servis Vlade RH, <https://www.hitro.hr/usluge> (12.5.2023.)

e-Katastar

e-Katastar je elektronički katastarski sustav koji je razvijen u Hrvatskoj. Ovaj sustav omogućuje građanima, pravnim osobama i javnim institucijama pristup informacijama o nekretninama, zemljišnim knjigama, vlasništvu i drugim podacima koji su relevantni za katastarske evidencije.

Glavna svrha e-Katastara je olakšati pristup katastarskim informacijama i pojednostaviti postupke vezane uz nekretnine. Nekoliko ključnih značajki e-Katastara uključuje:

- Pretraživanje nekretnina: Korisnici mogu pretraživati katastarske podatke kako bi pronašli informacije o određenoj nekretnini. To uključuje informacije o parceli, vlasništvu, površini, granicama i drugim relevantnim podacima.
- Elektronički prikaz katastarskih podataka: e-Katastar pruža digitalni prikaz katastarskih podataka putem kartografskih prikaza i geoprostornih informacija. Korisnici mogu vizualno pregledavati i analizirati podatke o nekretninama.
- Elektronički upisi i promjene: Građani i pravne osobe mogu podnositi zahtjeve za upis prava vlasništva, promjene podataka, upis hipoteka i drugih zabilježbi putem e-Katastara. Ovo omogućuje brži i jednostavniji postupak upisa ili promjene u katastarskim evidencijama.
- Dokumentacija i izvodi: Korisnici mogu dobiti elektroničke izvode iz katastarskih evidencija te pristupiti dokumentaciji povezanoj s nekretninama, kao što su zemljišnoknjižni izvadci, planovi i drugi relevantni dokumenti.

3. GRAD SVETA NEDELJA

Sveta Nedelja je najmlađi grad smješten u Zagrebačkoj županiji u Hrvatskoj s iznimno atraktivnim položajem koji obuhvaća ravničarski i brežuljkasti dio između rijeke Save, Okičkog i Samoborskog gorja. Nalazi se samo 17 km zapadno od Zagreba i 5 km od državne granice sa Slovenijom. Kao slikovit gradić između Zagreba i Samobora, Sveta Nedelja je posebno poznata po svojoj župnoj crkvi Presvetog Trojstva smještenoj na brežuljku u središtu svetonedeljskog naselja.

Slika 6 Grb grada

Izvor: Grad Sveta Nedelja, Grb i zastava, <https://grad-svetanedelja.hr/o-gradu/grb-i-zastava/>

Područje grada prostire se na 40 km² i obuhvaća 14 naselja, uključujući Bestovje, Brezje, Jagnjić Dol, Kalinovica, Kerestinec, Novaki, Mala Gorica, Orešje, Rakitje, Srebrnjak, Strmec, Svetonedeljski Breg, Sveta Nedelja i Žitarka. Snažna poduzetnička aktivnost je temelj rasta i neprekidnog razvoja područja, zbog čega se Sveta Nedelja ubraja među ekonomski i demografski najstabilnije gradove u Hrvatskoj. Kontinuirano doseljavanje na ovu idealnu lokaciju između metropole i državne granice, u mirnu zonu nedaleko od gradske vreve, svjedoči o tome da je Sveta Nedelja privlačna destinacija za život.

Primjerice, 1857. godine u 14 naselja današnjeg grada Sveta Nedelja živjelo je oko 2.000 stanovnika, 1953. godine oko 6.600, a 2011. godine broj stanovnika narastao je na 18.032. Unatoč intenzivnoj izgradnji poduzetničkih zona i sve većoj urbanizaciji, Sveta Nedelja je uspjela sačuvati svoje prirodne vrijednosti.

Privlačnost rijeke Save i prisavskih jezera u Rakitju, Strmcu, Orešju i Kerestincu pruža mogućnosti za ribolov, šetnje i biciklizam. Tu su i prekrasni vinogradi i šumoviti brežuljci

Svetonedeljskog brega s biciklističkim i pješačkim stazama koje nude izvanredne panorame cijele zagrebačke okolice i polja u Savskoj nizini.

VIZIJA GRADA

Ovaj grad predstavlja mjesto ugodnog i sigurnog življenja te se ističe kao središte kulture, sporta, tradicije i turizma. Zahvaljujući iznimno povoljnom geoprometnom i geostrateškom položaju, Grad Sveta Nedelja je jedan od najstabilnijih manjih gradova u Hrvatskoj s visokim gospodarskim razvojem i brojnim poduzetničkim zonama. Osim gospodarskog prosperiteta, Grad Sveta Nedelja obiluje prirodnim ljepotama te bogatom spomeničkom, kulturnom i narodnom baštinom. Rekreativni i izletnički turizam također su važni segmenti koji čine ovaj grad privlačnim i ugodnim za život i stanovanje. Svi ovi elementi zajedno čine Grad Sveta Nedelja prepoznatljivim i atraktivnim odredištem.¹¹

MISIJA GRADA

Gradska uprava Grada Svete Nedelje ima misiju da kontinuirano i predano obavlja svoje zadatke kako bi doprinijela gospodarskom, društvenom i komunalnom razvoju grada te poboljšala kvalitetu života njegovih stanovnika. Njihov odgovoran pristup upravljanju javnim dobrima, efikasan i transparentan rad, te uključivanje i informiranje građana osiguravaju stalno unaprjeđenje kvalitete života i radnih uvjeta. Kroz svoje djelovanje, Gradska uprava Grada Svete Nedelje nastoji ostvariti pozitivne promjene i stvarati povoljno okruženje za svoje stanovnike. Njihov fokus je na kontinuiranom napretku i osiguravanju optimalnih uvjeta za život i rad, uz poseban naglasak na transparentnosti, participaciji i informiranju građana.

CILJEVI GRADA¹²

1. Poticanje gospodarskog razvoja u skladu s načelima održivog razvoja.
2. Razvoj poduzetničkih zona radi poticanja poslovnih aktivnosti i stvaranja novih radnih mjesta.
3. Pružanje visoke kvalitete usluga građanima radi zadovoljavanja njihovih potreba i poboljšanja njihovog života.

¹¹ Grad Sveta Nedelja, Misija i vizija, <https://grad-svetanedelja.hr/o-gradu/misija-vizija/> (12.5.2023.)

¹² Grad Sveta Nedelja, Misija i vizija, <https://grad-svetanedelja.hr/o-gradu/misija-vizija/> (12.5.2023.)

4. Unaprjeđenje efikasnosti i transparentnosti gradske uprave kako bi se osigurala učinkovita provedba poslova i zadovoljstvo građana.
5. Održivo prostorno uređenje i zaštita okoliša radi očuvanja prirodnih ljepota i održivog razvoja grada.
6. Izgradnja i unaprjeđenje prometne i komunalne infrastrukture radi osiguravanja bolje povezanosti i kvalitete života građana.
7. Pružanje posebne brige i skrbi o djeci i mladima kako bi im se omogućio pravilan razvoj i podrška u ostvarivanju njihovog potencijala.
8. Unaprjeđenje socijalne skrbi radi osiguranja podrške i zaštite najosjetljivijim skupinama građana.
9. Zaštita i promicanje kulturne baštine grada radi očuvanja identiteta i bogate povijesti.
10. Promicanje turističke ponude i atrakcija radi privlačenja posjetitelja i poticanja gospodarskog razvoja kroz turizam.

3.1. Povijest i demografske karakteristike grada

Dokazana naseljenost u ovom području datira još iz rimskog doba. U to vrijeme je kroz ovo područje prolazila glavna prometnica rimske Panonije, koja je povezivala Emonu i Sisciu, odnosno Ljubljanu i Sisak. Na arheološkom lokalitetu Herešinec, u današnjem mjestu Jagnjić Dolu, pronađena je vrijedna brončana rimska fibula koja potječe iz razdoblja između 2. i 3. stoljeća.

U Novakima je slučajno pronađen sarkofag bez poklopca, ulomci rimskih opeka i novčić iz doba Konstancija I., što sugerira postojanje rimskog naselja na tom području. Najznačajniji dokaz rimske kulture pronađen je u Kerestincu. To je veliki kameni spomenik posvećen rimskom odličniku Pontiusu iz 3. stoljeća. Spomenik je pronađen krajem 19. stoljeća, a kopija je neko vrijeme bila izložena u središtu Kerestince. Pretpostavlja se da je na tom lokalitetu postojalo rimsko groblje (tumuli) i možda manja vojna postaja.

O dolasku Hrvata i prvih stoljeća njihovog boravka u ovom kraju postoje samo indirektni podaci. U 12. stoljeću na tom prostoru djelovalo je vlastelinstvo u Okiću, koje su gradili prvi poznati plemići u dijelu Samoborskog gorja, knezovi Okićki. Od 13. do 16. stoljeća, pod vlastelinstvom Okićkih, pripadala su im kmetska sela i naselja Kerestinec, Kalinovica, Mala Gorica, Brezje, Jagnjić Dol (ranije nazvano Dol), te kasnije Srebrnjak i Breg (Svetonedeljski Breg), kao i Sveta Nedelja. Naselja na sjeverozapadu svetonedeljskog kraja bila su pod vlašću Susedgradskog vlastelinstva, kao što su Strmec, Orešje, Novaki i Rakitje (sučija sjedište bilo je u Novakima). Bestovje kao posebno naselje pojavljuje se tek krajem 19. stoljeća.

Godine 1493., slavni grofovi Erdödy su postali vlasnici Okičke gospoštije za 6000 forinti u zlatu, te su zadržali vlasništvo nad njom sve do 1860. godine. Erdödyjevi su izgradili novu fortifikaciju u Kerestincu u obliku dvorca-utvrde s renesansnim karakteristikama. Petar Erdödy (1504. - 1567.) dobio je plemićki naslov grofa 1565. godine i već tada počeo je aktivno graditi dvorac-utvrdu u Kerestincu, okružen širokim opkopima s vodom. Dvorac je proširen i obnovljen 1575. godine, a radovi su nastavljeni gotovo do kraja 16. stoljeća.

Značajna Seljačka buna 1573. godine obuhvatila je svetonedeljski kraj, posebno područje Kerestince i Stupnika (grof Franjo Tahibio je vlasnik susjedne Susedgradsko-stubičke gospoštije). Pod vođstvom plemića iz Draganića, mnogi ustanici okupili su se oko Kerestince početkom 1573., što je činilo najjužniju jezgru bune na tom području. 3. veljače 1573., pod vodstvom Ivana Pasanca, seljačka vojska stigla je u Kerestinec, a seljaci su se masovno pridružili. Uskoro je na poprište stigla i jaka plemićka vojska pod vodstvom Gašpara Alapića. Odlučna bitka odigrala se ispod Kerestince 6. veljače 1573., kada je disciplinirana plemićka vojska porazila i rastjerala pobunjene ustanike. Kronike navode da je tada pogubljeno između 400 i 500 seljaka, a dvorac grofova Erdödy je također oštećen.

U 15. stoljeću, konačno je osnovana katolička župa u svetonedeljskom kraju, gdje je tada živjelo između 500 i 600 stanovnika. Župa Presvetog Trojstva u Svetoj Nedelji (S. Trinitas, Nedelschak, Nedelci) nije bila navedena u prvom popisu župa Zagrebačke biskupije 1334. godine (Ivan arhiđakon Gorički), ali je župnik Martin spomenut u drugom popisu 1501. godine. Već 1501. godine postojala je mala kameno-drvena gotička crkva, kojoj je 1608. dodana kapela Sv. Petra. Tek u 18. stoljeću je izgrađena današnja barokna crkva Presvetoga Trojstva na istom mjestu.

U doba baroka, župa Presvetoga Trojstva u Svetoj Nedelji dobila je svoje najvrijednije sakralne građevine. Najvažnija je župna crkva Presvetoga Trojstva, na kojoj su najveći radovi izvedeni od 1740. do 1745. i od 1770. do 1775. Svečanost blagoslova crkve održana je 14. srpnja 1776. godine, a župnik Šilobod ju je nadgradio 1783. U blizini župne crkve izgrađen je barokni gostinjac 1793. godine.

Kapela Sv. Roka već je izgrađena u Svetoj Nedelji između 1650. i 1688., a dobila je današnji oblik i veličinu 1748. godine. Na brijegu iznad Male Gorice postojala je drvena kapela Sv. Marije Magdalene već u 17. stoljeću (1650.), a zidana barokna crkva sagrađena je tamo 1768. godine. Također, kapela Sv. Andrije u Novakima spominje se već 1652., vjerojatno kao drvena kapela, dok je zidana kapelica nastala tek u 19. stoljeću.

Proteklih 50 godina, gospodarska struktura ovog područja pretrpjela je temeljite promjene. Ne nekad je bio isključivo agrarno područje. Početkom Drugog svjetskog rata počeli su se pojavljivati prvi industrijski objekti, a pravi gospodarski razvoj dogodio se krajem 60-ih

godina. Uz već postojeća industrijska središta Kerestinec, Brezje i Rakitje, nastala je tzv. Industrijska zona Novaki-Bestovje, koja se nalazi južno od ceste Samobor – Podsused, a s vremenom se proširila na sjevernu stranu prema Strmcu i dalje prema Svetoj Nedelji.

Odluka o osnivanju Općine Sveta Nedelja donesena je 30. prosinca 1992. godine od strane Hrvatskog sabora, a u srpnju 2006. godine proglašena je gradom.¹³

Zanimljivosti iz prošlosti

Postoji stara priča o nastanku župne crkve Presvetog Trojstva u Svetoj Nedelji. Legenda kaže da je jednom prilikom rijeka Sava poplavila i prolazila pokraj Svete Nedelje. Kada se voda povukla i formiralo se jezero ispod brežuljka, pronađen je kip Svetog Trojstva. Mještani su to doživjeli kao glas Božji koji im je naredio da na tom mjestu sagrade crkvu i smjeste pronađeni kip. Istočno od tog kraja, tijekom rimske ere, postojala je naseljenost. Glavna prometnica rimske Panonije prolazila je kroz taj kraj, povezujući Emonu i Sisciu, odnosno Ljubljanu i Sisak. Na arheološkom lokalitetu Herešinec, u današnjem mjestu Jagnjić Dolu, pronađena je vrijedna rimska fibula između 2. i 3. stoljeća. Ova fibula, brončani ukrasni predmet, izložena je u Muzeju u Samoboru.

Koncem 19. stoljeća, blizu Kerestince, pronađen je nadgrobni spomenik rimskom doličniku "Ponciju" koji potječe iz 3. stoljeća. Originalni spomenik čuva se u Arheološkom muzeju u Zagrebu, dok se replika nalazi u središtu Kerestince. Rustična izrada spomenika čini ga vrlo zanimljivim, a pretpostavlja se da ga je izradio lokalni majstor i postavio uz prometnicu koja je povezivala Emonu (Ljubljanu) i Sisciu (Sisak).

Tijekom 1942. i 1943. godine, u Svetoj Nedelji djelovala je vojna škola jedrenja. Modelarska natjecanja i letjelišta nalazila su se na dvije lokacije: nedaleko od župne crkve Presvetog Trojstva u Svetoj Nedelji i u Jagnjić Dolu, gdje je izgrađen drveni hangar za jedrilice.

Od 1901. do 1979. postojala je uskotračna željeznica poznata kao "Samoborček" koja je prolazila kroz svetonedeljski kraj. Pruga je vodila od Zagreba preko Podsuseda do Svete Nedelje, pa sve do Samobora i Bregane. Samoborček je imao značajan utjecaj na razvoj svetonedeljskog kraja, ali je krajem 1979. zamijenjen cestovnim prijevozom.

Prema povijesnim izvorima, u značajnoj pobuni seljaka, koja se dogodila 1573. godine, područje Kerestince i Stupnika bilo je središte zbivanja. Vođenjem Ivana Pasanca, 3. veljače 1573. seljačka vojska stigla je u Kerestinec, privlačeći masovnu podršku seljaka iz susjednih mjesta. Uskoro je na tom području pristigla i snažna vojska plemića koju je predvodio Gašpar

¹³ Grad Sveta Nedelja, Povijest i kultura, <https://grad-svetanedelja.hr/o-gradu/povijest-i-kultura/> (15.5.2023.)

Alapić, podban. Odlučujuća bitka odigrala se u blizini Kerestince 6. veljače 1573., kada je dobro pripremljena plemićka vojska porazila i rastjerala preko 2000 pobunjenih ustanika.

Kronike navode da je u toj bitki pogubljeno između 400 i 500 seljaka, a dvorac grofova Erdödy je pretrpio oštećenja.

Jedan od istaknutih pojedinaca iz svetonedeljskog kraja bio je župnik Mihalj Šilobod Bolšić, koji je službovao u župi Presvetog Trojstva u razdoblju od 1760. do 1787. godine. On je najpoznatiji kao autor prve hrvatske aritmetike, poznate kao "Aritmetika Horvatzka", koja je objavljena 1758. godine u Zagrebu na kajkavskom jeziku. Tijekom svoje službe u svetonedeljskoj župi, objavio je teoretske smjernice za koralno pjevanje pod naslovom "Fundamentum cantus gregoriani seu scholaris". Mihalj Šilobod Bolšić je dao nalog za obnovu svetišta u župnoj crkvi Presvetog Trojstva te je između 1783. i 1786. godine dao izgraditi donji dio crkve, lađu s pjevalištem i novi zvonik. Preminuo je 8. travnja 1787. godine u Svetoj Nedelji.

Rijeka Sava oduvijek je igrala ključnu ulogu u životu stanovnika koji su naseljavali njeno obalno područje. Tijekom obilnih kiša u proljeće i jesen, rijeka Sava bi se izlila, poplavlivala šire dijelove naselja duž gornjeg toka. U vrijeme velikih poplava, bujice bi donosile razne predmete koje bi stanovnici uzvodno skupljali, s naglaskom na drvenu građu zbog razvijene šumarske djelatnosti u toj regiji. Najveća količina drva, u obliku trupaca različitih veličina, pristizala je nizvodno iz Slovenije preko rijeke Save. Kada bi splavari prikupili dovoljan broj trupaca ili drva, izgradili bi splav koja bi im služila za prijevoz tereta nizvodno rijekom Savom. Trgovina je bila raznovrsna, uključujući i zamjenu proizvoda umjesto novčanog plaćanja. Kada bi splav prolazila kroz veći grad, kupci bi pristizali u svojim čamcima do splavi kako bi kupovali robu, a kod većih kupovina, splav bi se privezala uz obalu. Jedno od važnijih trgovačkih središta za splavare u svetonedeljskom području bilo je smješteno kod Podsuseda, nedaleko od željeznog mosta, gdje su se splavari redovito zaustavljali zbog intenzivne trgovine. Također, na tom području je izgrađena skela.

3.2. Struktura gradskih tijela i njihove nadležnosti

Svaki grad ima različite strukture i nadležnosti. U gradu Sveta Nedelja strukturu gradskih tijela i njihovih nadležnosti, kao i kod svih gradova, sadrži:

Shema 1 Struktura gradskih tijela

Izvor: Strategija razvoja Grada Sveta Nedelja 2018. – 2022., Grad Sveta Nedelja (2018), <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://grad-svetanedelja.hr/wp-content/uploads/2018/09/strategija-razvoja-grada-svete-nedelje-2018-2022.pdf> (10.5.2023.)

Shema 1. prikazuje strukturu gradskih tijela. Pojam gradsko vijeće označava tijelo koje predstavlja građane, u ovom slučaju, građane Svete Nedelje te donosi odluke o lokalnim pitanjima koja se odnose na grad, kao što su usvajanje gradskih propisa, donošenje proračuna grada, odobravanje javnih projekata, odlučivanje o urbanističkim planovima, odobravanje dozvola za građevinske projekte i slično. Također, gradsko vijeće nadgleda rad gradonačelnika. Članovi se biraju na izborima te imaju zakonodavnu vlast.

Gradonačelnik grada Svete Nedelje je Dario Zurovec. Gradonačelnik je osoba koja je isključivo izvršni organ grada. Njegov je zadatak vođenje grada te je odgovoran za provedbu odluka donesenih od strane gradskog vijeća. Gradonačelnik se bira putem izbora.

Administrativno tijelo koje podržava rad gradonačelnika i gradskog vijeća naziva se Uprava grada. Ona obavlja različite funkcije kao što su izrada proračuna, upravljanje javnim službama, urbanističko planiranje, izdavanje dozvola i slično.

Gradski službenici rade u različitim sektorima grada kako bi pružili usluge građanima. To može uključivati odjel za komunalne usluge, odjel za urbanizam i prostorno planiranje, odjel za javne radove, odjel za javni prijevoz, odjel za socijalne usluge i druge službe. Uprava grada također pruža podršku gradonačelniku i gradskom vijeću u izradi politika i odluka.

Što se tiče odbora, gradovi mogu imati različite odbore koji se bave specifičnim pitanjima. Na primjer, mogu postojati odbori za urbanizam, financije, obrazovanje, zdravstvo, okoliš i druge sektore. Odbori pružaju stručno znanje i savjetovanje gradskom vijeću i gradonačelniku.

3.3. Dosadašnja iskustva s elektroničkim poslovanjem u gradskoj upravi

Razvojem tehnologije i digitalizacije poslovnih procesa, elektroničko poslovanje u gradskoj upravi postalo je sve značajnije. Većina gradova u Hrvatskoj su implementirala razna rješenja elektroničkog poslovanja s ciljem poboljšanja efikasnosti, transparentnosti i usluga koje pružaju građanima.

U proteklim godinama uvedene su različite inicijative i primijenjene tehnologije kako bi se olakšala komunikacija s građanima, pojednostavili administrativni postupci te poboljšala transparentnost i učinkovitost rada gradskih uprava. Dosadašnja iskustva s elektroničkim poslovanjem u gradskoj upravi u Hrvatskoj su:¹⁴

- 1. E-uprava i E-usluga**
- 2. Elektronička javna nabava**
- 3. Digitalni arhivi**
- 4. Elektronički računi i elektroničko plaćanje (Online plaćanje)**
- 5. Elektronička komunikacija**
- 6. E-građani**
- 7. E-obrasci**
- 8. Mobilne aplikacije**

Mnogi gradovi u Hrvatskoj su razvili internetske platforme i portale koji omogućavaju građanima da podnose zahtjeve, prijave i druge administrativne postupke putem interneta. Primjerice, građani mogu podnijeti zahtjev za izdavanje osobnih dokumenata, prijaviti promjenu prebivališta ili koristiti e-usluge kao što su online plaćanje komunalnih usluga.

Također, gradovi su uspostavili sustave elektroničke komunikacije kako bi poboljšali komunikaciju između građana i gradske uprave. Elektroničke komunikacije u Hrvatskoj uključuje: e-mail komunikaciju, online obrasce za kontakt, chat podršku ili mobilne aplikacije za komunikaciju i prijavu problema. Gradovi koriste elektroničke sustave za javnu nabavu kako bi pojednostavnili postupak nabave roba i usluga. Ovi sustavi omogućavaju transparentnost, bržu provedbu postupaka javne nabave i veću konkurenciju među ponuditeljima.

Provodi se digitalizacija arhive i dokumentacije kako bi olakšali pristup i upravljanje podacima. Elektronički arhivi omogućavaju brže pretraživanje i pregledavanje dokumenata te smanjuju potrebu za fizičkim prostorom za pohranu.

¹⁴ Narodne novine (2002). Strategija "Informacijska i komunikacijska tehnologija - Hrvatska u 21. stoljeću", 109/2002, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2002_09_109_1753.html (15.5.2023.)

Projekt e-Građani je nacionalni sustav koji omogućava građanima pristup različitim e-uslugama putem jedinstvenog korisničkog računa. Kroz ovaj sustav građani mogu podnositi zahtjeve za izdavanje osobnih dokumenata, prijavljivati prebivalište, plaćati poreze i druge komunalne usluge te pristupati drugim uslugama putem interneta.

Većina gradova u Hrvatskoj su implementirali sustave elektroničkih obrazaca koji omogućavaju građanima da online podnose različite zahtjeve i prijave. Na primjer, građani mogu putem interneta podnijeti zahtjeve za izdavanje domovnice, dozvolu za gradnju, prijavu događanja, prijavu oštećenja na javnim površinama i slično.

Građanima je omogućeno da plaćaju komunalne usluge, poreze i druge gradsku naknadu putem interneta. Ovo olakšava građanima proces plaćanja, smanjuje potrebu za fizičkim odlaskom u upravne zgrade te omogućava brže evidentiranje uplata.

4. PRIMJENA ELEKTRONIČKOG POSLOVANJA U GRADU SVETA NEDELJA

Grad Sveta Nedelja, kao napredna lokalna uprava, snažno je prepoznao važnost elektroničkog poslovanja u optimizaciji administrativnih procesa i povećanju transparentnosti u trošenju javnih sredstava. U skladu s tim, Grad je proaktivno uveo primjenu elektroničkog poslovanja na različitim područjima svoje uprave, što je rezultiralo mnogobrojnim koristima i značajnim unapređenjem učinkovitosti rada.

Digitalizacija poslovanja u Gradu Sveta Nedelja predstavlja značajan iskorak u modernizaciji i transformaciji administrativnih procesa. Tradicionalni papirnati registri i obrasci zamijenjeni su brzim, jednostavnim i efikasnim elektroničkim rješenjima. Ova promjena donosi snažne prednosti kako za samu lokalnu upravu, tako i za građane koji koriste usluge Grada.

Jedna od ključnih prednosti elektroničkog poslovanja je povećanje učinkovitosti. Elektronička razmjena informacija omogućava brže i preciznije obrađivanje podataka, eliminirajući ručne procese i moguće ljudske pogreške. Administrativni poslovi se obavljaju s većom efikasnošću, što oslobađa vrijeme uposlenicima da se fokusiraju na druge važne zadatke. Osim toga, elektroničko poslovanje pridonosi većoj transparentnosti u trošenju javnih sredstava. Digitalizacija omogućava precizno praćenje financijskih tokova, olakšava nadzor i kontrolu nad proračunom te smanjuje mogućnost nepravilnosti ili zloupotreba. Građani imaju pristup informacijama o financijskim transakcijama i trošenju javnih sredstava, što promiče transparentnost i povjerenje u rad lokalne uprave.

Elektroničko poslovanje također donosi praktičnost i jednostavnost građanima. Uz elektroničke usluge, građani mogu obaviti razne administrativne postupke i upite putem interneta, bez potrebe za fizičkim dolaskom na upravne lokacije. Ovo štedi vrijeme i troškove građanima, osiguravajući brže i učinkovitije pružanje usluga. Uvođenje elektroničkog poslovanja u Gradu Sveta Nedelja također pridonosi zaštiti okoliša. Smanjenje upotrebe papira i povećana uporaba digitalnih dokumenata smanjuju negativni utjecaj na okoliš. Ova ekološka svijest i briga za očuvanje okoliša odražava se kroz smanjenje potrošnje papira, smanjenje otpada i štetnih emisija povezanih s proizvodnjom papira.

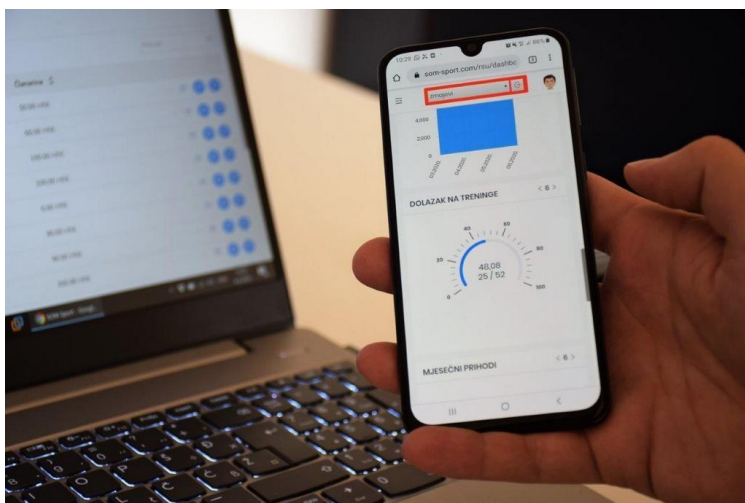
Također, elektroničko poslovanje omogućuje lakši pristup informacijama i poboljšanu komunikaciju između lokalne uprave i građana. Građani mogu jednostavno pristupiti relevantnim dokumentima, obavijestima i podacima putem interneta, bez potrebe da fizički

dolaze na upravne lokacije. Ova otvorenost i dostupnost informacija omogućuju građanima da budu aktivni sudionici u upravljanju svojim gradom i da budu informirani o odlukama i aktivnostima lokalne uprave. Uz to, elektroničko poslovanje pruža mogućnosti za daljnji razvoj i unapređenje usluga. Implementacija naprednih tehnologija, poput umjetne inteligencije i analitike podataka, omogućuje bolje razumijevanje potreba građana i prilagođavanje usluga prema njihovim preferencijama. Ovo otvara vrata novim inovativnim rješenjima koja mogu unaprijediti kvalitetu života i rada u Gradu Sveta Nedelja.

4.1. Pregled elektroničkih usluga koje nudi Grad Sveta Nedelja građanima i tvrtkama

Grad Sveta Nedelja implementirao je digitalizaciju procesa trošenja javnog novca u sportu i vatrogastvu kako bi povećao transparentnost i olakšao administrativne postupke. U suradnji sa zagrebačkom tvrtkom Fortis Labor, uvedena je hrvatska aplikacija koja omogućuje nadzor nad namjenskim sredstvima za vatrogastvo i sport, pružajući potpuni pregled sportaša u gradu. Digitalizacija je zamijenila tradicionalnu papirologiju, čime se smanjuje količina registracija i dokumentacija u Gradskoj upravi Svete Nedelje, sportskoj i vatrogasnoj zajednici. Aplikacija omogućuje potpunu digitalizaciju pravljanja namjenskih sredstava koja su isplaćena iz proračuna Grada putem javnih poziva. Cilj implementacije ove aplikacije je podići transparentnost na najvišu razinu. Gradonačelnik Svete Nedelje, Dario Zurovec, istaknuo je da je ovo ulaganje u digitalizaciju poslovanja i razvoj javne uprave. Aplikacija će omogućiti realno vrijeme praćenje trošenja namjenskih sredstava te opravdanost tih troškova.

Slika 7 Lidermedia

Izvor: Lidermedia, <https://lidermedia.hr/poslovna-scena/hrvatska/sveta-nedelja-digitalizirala-proces-trosenja-javnog-novca-u-sportu-i-vatrogastvu-131789> (20.4.2023.)

Aplikacija, nazvana SOM sport sustav, razvijena je u Hrvatskoj uz korištenje sredstava Europske unije. Sustav omogućuje udrugama i Gradu Sveta Nedelja da u realnom vremenu prate isplate namjenskih sredstava i njihovo pravdanje. Cilj je da se kroz ovaj sustav uvedu i natječaji te da se cijela gradska birokracija potpuno digitalizira. Davor Nađi, bivši zamjenik gradonačelnika, istaknuo je da će ova digitalna alatka smanjiti papirologiju, olakšati i ubrzati procese te da se tehnologija treba iskoristiti u svrhu napretka. Aplikacija ima razne primjene, uključujući praćenje dolazaka na sportske treninge te olakšavanje reakcije u slučaju potrebe za praćenjem kontakata igrača u situacijama poput pandemije COVID-19. Predsjednici Vatrogasne zajednice i Sportske zajednice grada Svete Nedelje istaknuli su da će aplikacija povećati kontrolu nad financijskim sredstvima, pružiti veću transparentnost i poboljšati operativno djelovanje njihovih organizacija.

HT Grupa kao najveći privatni investitor u digitalizaciji i grad Sveta Nedelja, pokrenuli su istraživačko-razvojni projekt primjene naprednih Smart City i IoT rješenja na infrastrukturi javne rasvjete. Ovaj pilot projekt ima za cilj unaprijediti energetska učinkovitost grada, poboljšati kvalitetu života građana, osigurati sigurnost te smanjiti svjetlosno zagađenje. U sklopu projekta, 80 upravljačko-komunikacijskih modula su povezani s postojećim stupovima javne rasvjete. To omogućuje daljinsko upravljanje i nadzor nad svjetiljkama putem bežične veze. Osim osnovnih funkcija rasvjete, ova pametna rješenja pružaju i dodatne mogućnosti poput praćenja vremenskih uvjeta, kvalitete zraka, mjerenja energetske pokazatelja svjetiljki te detektiranja prolaska pješaka i mjerenja buke u prometu. Ovaj projekt predstavlja prvi takve vrste u Hrvatskoj, a Grad Sveta Nedelja je odabran kao nositelj zbog svoje ambicije i jasne vizije razvoja. Grad već ima razvijenu 5G mrežu i NB IoT mrežu te kvalitetnu optičku infrastrukturu, što pruža potrebnu podršku za daljnji razvoj pametnih rješenja i Smart City koncepta. Sveta Nedelja tako postaje primjer digitalizacije i transformacije grada s ciljem poboljšanja kvalitete života stanovnika. U sklopu pilot projekta, HT Grupa će osigurati potrebnu opremu, softver i uslugu povezivanja, dok će Grad Sveta Nedelja ustupiti infrastrukturu javne rasvjete za ugradnju upravljačko-komunikacijskih modula. Projekt je trajao šest mjeseci, tijekom kojih su stručni timovi grada i HT-a analizirali podatke i rad sustava kako bi optimizirali rješenje i pružili što bolju uslugu građanima i gradu.

2020. godine, održana je prezentacija novog koraka Grada Svete Nedelje prema potpunoj transparentnosti poslovanja gradskih poduzeća. Na događaju koji se održao u Društvenom domu Strmec, predstavljen je sustav koji omogućuje online pristup ugovorima, narudžbenicama i fakturama Dječjeg vrtića "Slavuj", komunalnog poduzeća SVENKOM d.o.o.

i Kulturnog centra Grada Svete Nedelje. Ovi dokumenti su dostupni na internetskoj stranici grad-svetanedelja.hr/transparetnost/.

Gradonačelnik Dario Zurovec izrazio je zadovoljstvo činjenicom da je Sveta Nedelja među pionirima digitalizacije u Hrvatskoj te istaknuo kako ovaj sustav povećava transparentnost ne samo u njihovom gradu, već i diljem cijele zemlje. Sveta Nedelja već je ostvarila značajne uspjehe u poreznom rasterećenju i uvođenju softvera za transparentnost te je proglašena najtransparentnijim gradom u Hrvatskoj. Također, Grad je prvi uveo fiksni i varijabilni dio plaće za gradsku upravu temeljem ocjena građana. Grad već koristi digitalne alate za praćenje rada gradske uprave i samim time su odlučili proširiti transparentnost i na gradska poduzeća. Cilj je bio potaknuti i druge gradove, općine, ministarstva, agencije i državna poduzeća da slijede njihov primjer. Udruga Glas poduzetnika i Lipa - udruga poreznih obveznika putem peticije su tražile transparentno objavljivanje troškova javnih poduzeća, a Grad Sveta Nedelja jedini je u Hrvatskoj koji to sada provodi. Aplikacija je dizajnirana kako bi bila jednostavna za korištenje. Jednostavnom pretragom naziva "Sveta Nedelja transparentnost" moguće je pristupiti aplikaciji jednim klikom. Pretragu se može provesti unosom pojma ili odabirom ključne riječi. Svaki ugovor, narudžbenica i račun mogu se pregledati klikom na dokument ili preuzeti u željenom formatu. Ako se želi pratiti određeni postupak javne nabave, od kreiranja narudžbenice do izdavanja računa, to je moguće vrlo jednostavnom pretragom.

Kulturni centar Grada Svete Nedelje koristi elektroničko poslovanje za online prodaju ulaznica za kulturne događaje. Putem njihove internetske platforme, građani mogu pregledati raspored događaja i kupiti ulaznice iz udobnosti svog doma. Ovaj digitalni sustav olakšava kupnju ulaznica, štedi vrijeme te omogućuje bolju dostupnost kulturnih događaja građanima.

Banke i financijske institucije u Svetoj Nedelji pružaju elektroničke usluge bankarstva kao što su online bankarstvo, mobilno bankarstvo i internetske transakcije. Građani mogu pristupiti svojim bankovnim računima, upravljati financijama, izvršiti prijenose sredstava i obavljati druge bankovne operacije putem interneta ili mobilnih aplikacija.

Rimac Automobili, kao tehnološka tvrtka koja se bavi razvojem električnih automobila i tehnoloških rješenja za automobilsku industriju sa sjedištem u Svetoj Nedelji, aktivno koristi elektroničko poslovanje u svom procesu inovacija i razvoja.¹⁵ Kroz digitalne platforme i alate, tvrtka komunicira s inženjerima, dobavljačima i partnerima diljem svijeta, olakšavajući brzu razmjenu informacija i suradnju na projektima.

U Svetoj Nedelji postoje brojni OPG-ovi koji se bave različitim oblicima poljoprivredne proizvodnje, kao što su uzgoj voća, povrća, stočarstvo i sl. Mnogi od njih provode elektroničko

¹⁵ Poslovni.hr, <https://www.poslovni.hr/sci-tech/rimac-technology-poceo-poslovati-kao-samostalna-tvrtka-najavili-ambiciozne-planove-4321176> (18.5.2023.)

poslovanje putem vlastitih web stranica ili online platformi za prodaju svojih proizvoda direktno potrošačima, što im omogućuje širenje tržišta i lakšu dostupnost kupcima.

Sveta Nedelja također ima brojne male poduzetnike i obrtnike koji koriste elektroničko poslovanje za promociju i prodaju svojih proizvoda i usluga. To uključuje: online trgovine, rezervacije, naručivanje putem interneta, digitalno oglašavanje i druge oblike e-poslovanja.

Greyp je hrvatska tvrtka koja se nalazi u Svetoj Nedelji. Bavi se proizvodnjom električnih bicikala visoke tehnologije. Tvrtka je osnovana 2013. godine kao podružnica tvrtke Rimac Automobili, poznate po proizvodnji električnih sportskih automobila. Greyp je usmjeren na razvoj naprednih i inovativnih električnih bicikala s integriranom tehnologijom i povezivosti. Jedan od ključnih aspekata poslovanja tvrtke Greyp je elektronička povezanost i pametna tehnologija koja je integrirana u njihove bicikle. Njihovi bicikli imaju napredne senzore, sustave za praćenje, bežičnu komunikaciju i integrirane aplikacije. Putem pametnih telefona ili drugih uređaja, korisnici mogu pratiti informacije o brzini, udaljenosti, preostaloj bateriji, GPS lokaciji i drugim parametrima bicikla. Greyp također omogućuje korisnicima da putem mobilne aplikacije prilagode postavke bicikla prema svojim preferencijama. Ova povezivost omogućuje korisnicima lakše praćenje performansi bicikla, upravljanje sigurnosnim postavkama i dijeljenje podataka o vožnji s drugima. Elektroničko poslovanje tvrtke Greyp obuhvaća i online prodaju njihovih bicikala. Kroz njihovu službenu internetsku stranicu, korisnici mogu pregledavati modele bicikala, saznati više o njihovim karakteristikama, cijenama i dostupnosti te napraviti online narudžbu. Ova platforma omogućuje korisnicima jednostavno i praktično iskustvo kupovine putem interneta. Kroz primjenu napredne tehnologije i elektroničkog poslovanja, Greyp je postao prepoznatljiva marka u industriji električnih bicikala. Njihovi proizvodi nude visoku kvalitetu, performanse i povezivost, a elektroničko poslovanje im omogućuje pristup globalnom tržištu te veću dostupnost i praktičnost za njihove kupce.

Od 1.1.2022., Grad Sveta Nedelja uvodi sustav elektroničke razmjene računa s privrednim korisnicima. Slanje računa je potpuno automatizirano iz poslovnog programa, osiguravajući brzu i učinkovitu komunikaciju. Osim toga, implementacijom ovog sustava osigurava se pravovaljanost elektroničke arhive. Prednosti elektroničkih računa su mnogobrojne: smanjuje se administrativni teret jer se izbjegava ručno rukovanje papirnatim dokumentima, olakšava se praćenje i evidencija računa, što poboljšava preglednost i transparentnost poslovnih transakcija. Također, elektronički računi doprinose očuvanju okoliša jer se smanjuje potrošnja papira.

4.2. Analiza uspješnosti i korisničkog zadovoljstva s postojećim rješenjima za elektroničko poslovanje u Gradu Sveta Nedelja

U ovom poglavlju prikazat će se istraživanje koje je provela Udruga Glas Poduzetnika među hrvatskim poduzetnicima¹⁶. Sveta Nedelja se istaknula kao najbolja lokalna sredina za poduzetništvo. Udruga Glas Poduzetnika je provela istraživanje kako bi rangirala gradove i općine prema njihovom odnosu prema privatnom sektoru, posebno malom i srednjem poduzetništvu. Anketa je obuhvatila poduzetnike, uglavnom članove udruge, u kojoj su ih upitali o različitim aspektima koji utječu na njihovo poslovanje. Ispitivano je, između ostalog, bave li se službe lokalne zajednice poslovima koji izravno nelojalno konkuriraju poduzetnicima, zadovoljavaju li poduzetnici brzinu dobivanja raznih dozvola poput urbanističkih, građevinskih i uporabnih, postoji li industrijska zona u njihovoj sredini, potiče li lokalna samouprava izvoz, inovacije i obrazovanje za realni sektor te pruža li potpore. Također, poduzetnici su ocjenjivali i primjećuju li korupciju i nepotizam među namještenicima, koliki postotak zaposlenih je, prema njihovoj procjeni, zaposlen preko veze, te kažnjavaju li se oni koji su primili mito. Također su bila postavljena pitanja o prirezima, digitalizaciji lokalnih samouprava, transparentnosti natječaja, učestalosti inspekcija i drugim relevantnim faktorima. Na temelju ocjena koje su poduzetnici dali na skali od 0 do 5, Sveta Nedelja je proglašena najboljom sredinom za poduzetništvo s ocjenom 3.6. Na drugom mjestu se nalazi Primošten s ocjenom 3.44, dok se na trećem mjestu nalazi Umag s ocjenom 3.33. Ostali gradovi i općine koji su se također istaknuli u istraživanju su Kastav (ocjena 3.25), Viškovo (ocjena 3.23), Samobor (ocjena 3.08), Križevci i Bjelovar (obje s ocjenom 2.98), Koprivnica (ocjena 2.92), te Ivanec (ocjena 2.53). Među najvećim hrvatskim gradovima, Zagreb se nalazi na 38. mjestu s ocjenom 1.71, Split zauzima 46. mjesto s ocjenom 1.39, Rijeka se nalazi na 27. poziciji s ocjenom 2.05, dok je Osijek smješten na 33. mjestu s ocjenom 1.92. Boris Podobnik, član Ekonomskog savjeta i Nadzornog odbora udruge, izjavio je da je ova anketa pružila jasnu sliku o odnosu gradonačelnika i načelnika općina prema poduzetnicima. Rezultati istraživanja ukazuju na to da je Sveta Nedelja prepoznata kao lokalna sredina koja pruža potporu i olakšava poslovanje poduzetnicima, što je rezultiralo visokom ocjenom i njihovim proglašenjem najboljom sredinom za poduzetništvo. Ova analiza uspješnosti i korisničkog zadovoljstva s

¹⁶ Lidermedia.hr, <https://lidermedia.hr/biznis-i-politika/istrazivanje-ugp-a-sveta-nedelja-primosten-i-umag-najbolje-su-sredine-za-poduzetnistvo-u-hrvatskoj-149504> (15.6.2023.)

postojećim rješenjima za elektroničko poslovanje u Gradu Sveta Nedelja pruža vrijedne informacije o tome kako lokalna zajednica podržava privatni sektor i potiče poduzetništvo.¹⁷

Sveta Nedelja postala je prvi grad u Europskoj uniji koji je uveo mogućnost plaćanja kriptovalutama.¹⁸Ova inicijativa predstavlja korak prema digitalizaciji i modernizaciji lokalne ekonomije. Prema istraživanju, Sveta Nedelja je postavila posebne uređaje za plaćanje kriptovalutama u gradskim institucijama, uključujući upravne zgrade, škole, vrtiće te gradske javne usluge poput parkiranja. Ova inicijativa omogućava građanima i posjetiteljima da koriste kriptovalutu kao alternativu tradicionalnim načinima plaćanja. Uvođenje plaćanja kriptovalutama može pridonijeti promicanju Svete Nedelje kao naprednog i inovativnog grada. Uvođenje plaćanja bitcoinom u Svetoj Nedelji može biti zanimljiv primjer primjene kriptovaluta na lokalnoj razini i moguće otvoriti put za daljnje istraživanje i implementaciju digitalnih valuta u drugim područjima.

¹⁷ Indeks.hr, <https://www.index.hr/vijesti/clanak/istrazivanje-glasa-poduzetnika-sveta-nedelja-je-najbolja-sredina-za-poduzetnike/2448535.aspx> (15.6.2023.)

¹⁸ Poslovni.hr, <https://www.poslovni.hr/sci-tech/sveta-nedelja-prvi-grad-u-europskoj-uniji-koji-je-uveo-placanje-bitcoinom-4239039> (15.6.2023.)

5. BUDUĆI KORACI U RAZVOJU ELEKTRONIČKOG POSLOVANJA U GRADU SVETA NEDELJA

Elektroničko poslovanje predstavlja ključni aspekt suvremene ekonomije i društva te donosi brojne prednosti i mogućnosti kako građanima tako i lokalnoj upravi. Uvođenje elektroničkog poslovanja zahtijeva odgovarajuće infrastrukturne i sigurnosne mjere kako bi se osigurala stabilnost, zaštita podataka i informacija građana.¹⁹

Grad Sveta Nedelja prepoznaje važnost investiranja u infrastrukturu i sustave potrebne za podršku elektroničkom poslovanju. Stabilne mreže i sigurnosni protokoli ključni su za osiguravanje pouzdanosti i zaštite osjetljivih podataka. U tom smislu, lokalna uprava mora uložiti napore u održavanje i nadogradnju mrežne infrastrukture, kao i u implementaciju sigurnosnih mjera kako bi se osigurala zaštita podataka i informacija.

Edukacija građana i poduzetnika o prednostima i sigurnosti elektroničkog poslovanja također ima veliku važnost. Kroz organizaciju raznih radionica, seminara i edukativnih kampanja, Grad Sveta Nedelja može podići svijest o elektroničkom poslovanju i pružiti potrebna znanja i vještine za uspješno sudjelovanje u digitalnom ekonomskom okruženju. Edukacija se može fokusirati na upotrebu sigurnih online transakcija, zaštitu osobnih podataka i razumijevanje digitalnih alata koji olakšavaju poslovanje.

U cilju poticanja malih i srednjih poduzeća na uključivanje u elektroničko poslovanje, Grad Sveta Nedelja može pružiti potporu i poticaje. Ovo može uključivati financijsku podršku za digitalnu transformaciju, konzultacije s stručnjacima za razvoj digitalnih strategija i implementaciju e-poslovanja te mentorski program koji će pomoći poduzećima da iskoriste prednosti elektroničkog poslovanja.

Javna uprava također može unaprijediti svoje usluge putem dodatne digitalizacije. Elektroničke usluge poput online prijave, plaćanja i praćenja administrativnih postupaka, te elektroničko dostavljanje i razmjena dokumenata, omogućuju građanima i poduzećima jednostavniji pristup uslugama lokalne uprave. Ova digitalna transformacija olakšava interakciju između građana i administracije, štedi vrijeme i resurse te pridonosi povećanju efikasnosti i transparentnosti.

U budućnosti, Grad Sveta Nedelja može nastaviti razvijati elektroničko poslovanje kroz daljnje digitalne transformacije. To uključuje kontinuirano praćenje najnovijih tehnoloških

¹⁹ Đanić Čeko A., Guštin M. (2022). Digitalizacija Hrvatske javne uprave s posebnim osvrtom na sustav socijalne skrbi, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, 59(4), str. 795.

trendova i inovacija kako bi se osigurala konkurentnost i inovativnost grada. Proširenje elektroničkih usluga može obuhvaćati dodavanje novih funkcionalnosti i mogućnosti koje će građanima omogućiti još veću praktičnost i korist. Na primjer, razvoj mobilnih aplikacija koje će omogućiti pristup uslugama putem pametnih telefona ili integracija s drugim institucijama i partnerima kako bi se olakšala razmjena informacija i postizanje cjelovitih rješenja.

Grad Sveta Nedelja može također aktivno surađivati s lokalnim poduzećima i stručnjacima iz područja elektroničkog poslovanja kako bi zajedno istraživali i implementirali nove ideje i projekte. Partnerstva s tehnološkim tvrtkama ili visokoobrazovnim institucijama mogu pružiti pristup dodatnim resursima i stručnom znanju koje će podržati razvoj elektroničkog poslovanja na lokalnoj razini.

Sve ove promjene i napredak u području elektroničkog poslovanja imaju za cilj stvoriti moderno i napredno okruženje za građane i lokalnu upravu Grada Sveta Nedelja. Digitalizacija i optimizacija administrativnih procesa donose brojne prednosti. Efikasnije i transparentnije upravljanje javnim poslovima olakšava pružanje usluga građanima, smanjuje birokraciju i povećava zadovoljstvo korisnika.

Važno je napomenuti da uspješna implementacija elektroničkog poslovanja zahtijeva kontinuiranu podršku, nadzor i prilagodbe. Grad Sveta Nedelja treba osigurati redovito ažuriranje sustava, pružanje tehničke podrške korisnicima i praćenje promjena u zakonodavstvu i regulativama kako bi se osigurala usklađenost s propisima o privatnosti podataka i sigurnosti.

Kroz sve ove napore, Grad Sveta Nedelja može postati primjer suvremene lokalne uprave koja uspješno koristi prednosti elektroničkog poslovanja u korist svojih stanovnika. Elektroničko poslovanje pridonosi razvoju gospodarstva, povećava konkurentnost i otvara nove mogućnosti za lokalne poduzetnike. Istovremeno, građanima pruža jednostavniji pristup uslugama, olakšava svakodnevne aktivnosti i doprinosi njihovom zadovoljstvu i kvalitetu života.

Implementacija elektroničkog poslovanja u Gradu Sveta Nedelja također može imati pozitivan utjecaj na lokalnu ekonomiju. Kroz podršku malim i srednjim poduzećima u uvođenju e-poslovanja, grad stvara poticajno okruženje za rast i razvoj lokalnog gospodarstva. Elektroničko poslovanje omogućuje poduzećima da dosegnu širi krug potrošača i tržišta te da ostvare efikasniju prodaju i distribuciju proizvoda i usluga. To može rezultirati povećanjem prihoda poduzeća, otvaranjem novih radnih mjesta i poticanjem inovacija.

Osim toga, elektroničko poslovanje pruža mogućnosti za razvoj digitalnog turizma u Gradu Sveta Nedelja. Kroz promociju turističkih atrakcija, događaja i usluga putem interneta, grad može privući veći broj posjetitelja i turista. Online rezervacije smještaja, kupnja ulaznica za događanja i digitalne vodiče omogućuju turistima jednostavno planiranje i organizaciju

putovanja. Ovo otvara nove perspektive za lokalne turističke ponude i generira dodatne prihode za lokalno gospodarstvo.

Daljnje digitalne transformacije mogu uključivati i upotrebu naprednih tehnologija kao što su umjetna inteligencija, blockchain tehnologija i Internet of Things (IoT). Primjena ovih tehnologija može unaprijediti različite aspekte elektroničkog poslovanja. Na primjer, umjetna inteligencija može se koristiti za personalizaciju usluga i pružanje prilagođenih preporuka korisnicima, dok blockchain tehnologija može osigurati sigurnu razmjenu podataka i transakcija. IoT omogućuje povezivanje uređaja i senzora te prikupljanje podataka u realnom vremenu, što može doprinijeti optimizaciji poslovnih procesa i poboljšanju kvalitete usluga.

Kako bi se osigurala uspješna implementacija i kontinuirani napredak elektroničkog poslovanja, Grad Sveta Nedelja treba razviti strategiju digitalne transformacije. Ova strategija treba obuhvatiti definiranje ciljeva, identifikaciju potrebnih resursa, uspostavu suradnje s relevantnim dionicima te planiranje i provedbu projekata u skladu s definiranim vremenskim okvirom.

Uz sve navedene koristi, važno je naglasiti da elektroničko poslovanje također nosi i određene izazove i rizike. Sigurnost pod ataka, zaštita privatnosti i sigurnost transakcija ključni su aspekti elektroničkog poslovanja koje Grad Sveta Nedelja mora pažljivo razmotriti. Implementacija sigurnosnih protokola, enkripcija podataka i redovito ažuriranje sustava ključni su koraci u zaštiti osjetljivih informacija građana i poduzeća.

Također je važno osigurati pristupačnost elektroničkog poslovanja za sve građane, uključujući one s manje digitalnih vještina ili s posebnim potrebama. Grad Sveta Nedelja može provoditi programe digitalne inkluzije i pružati podršku građanima koji se suočavaju s poteškoćama u korištenju digitalnih tehnologija. Ovo može uključivati organizaciju tečajeva, treninga i pružanje tehničke pomoći kako bi se osiguralo da svi građani imaju jednaku mogućnost sudjelovanja u elektroničkom poslovanju.

Bitno je naglasiti da digitalizacija ne treba zamijeniti ljudski kontakt i interakciju. Iako elektroničko poslovanje pruža brojne prednosti, važno je održavati ravnotežu između digitalnih i fizičkih kanala komunikacije. Grad Sveta Nedelja može osigurati da postoji dostupnost i podrška za one građane koji preferiraju tradicionalne načine komunikacije te osigurati da elektroničko poslovanje doprinosi poboljšanju ukupnog iskustva korisnika.

Implementacija elektroničkog poslovanja u Gradu Sveta Nedelja ima za cilj stvoriti moderno, efikasno i korisnički orijentirano okruženje za građane i lokalnu upravu. Kroz investicije u infrastrukturu, edukaciju, podršku poduzetnicima i kontinuiranu digitalnu transformaciju, Grad Sveta Nedelja može ostvariti veću efikasnost, transparentnost i zadovoljstvo građana. Elektroničko poslovanje ima potencijal revitalizirati lokalno

gospodarstvo, privući turiste i poboljšati kvalitetu života u zajednici. Kroz inovacije, suradnju i prilagodljivost, Grad Sveta Nedelja može postati primjer napredne lokalne uprave koja uspješno koristi prednosti elektroničkog poslovanja za dobrobit svojih stanovnika.

ZAKLJUČAK

Početak 90-ih godina prošlog stoljeća došlo je do velikog pomaka u prisutnosti osobnih računala, posebno s razvojem Windows operativnog sustava. To je postavilo temelje elektroničkog poslovanja u svakodnevnom uredskom poslovanju, gdje su se analogni procesi prebacili u digitalne. Elektroničko poslovanje obuhvaća sve oblike poslovnih transakcija i razmjene informacija koje se odvijaju putem informacijske i komunikacijske tehnologije.

Uvođenje elektroničkog poslovanja u tvrtke, bez obzira na njihovu veličinu i profitabilnost, postalo je neizostavan dio poslovanja, a posebno je značajno u turističkoj industriji. Tehnološki napredak doveo je do automatizacije i povećanja broja računala u poslovanju, dok su softveri i poslovni procesi prilagođeni novim tehnologijama. Elektroničko poslovanje donosi brojne prednosti, uključujući neprekidnu prodaju roba i usluga te suradnju s partnerima 24 sata dnevno, što tvrtkama pruža veću konkurentnost na tržištu. Kupci sve više koriste internet kako bi pronašli informacije o proizvodima i uslugama te tvrtke koje pružaju takve informacije postaju poželjne destinacije za kupnju. Proces prelaska na elektroničko poslovanje uključuje definiranje vizije razvoja e-poslovanja, formuliranje strategije, identifikaciju područja primjene, razvoj ili nabavu specifičnih aplikacija te vođenje projekta, evaluaciju i prilagodbu.

Elektroničko poslovanje u javnoj upravi (e-uprava) primjenjuje informacijske i komunikacijske tehnologije s ciljem unaprjeđenja učinkovitosti, transparentnosti i kvalitete javnih usluga. Uvođenje e-uprave omogućuje građanima i poslovnim subjektima pristup elektroničkim uslugama kao što su e-zahtjevi, e-prijave i e-plaćanja.

Uvođenje elektroničkog poslovanja u javnu upravu donosi mnoge prednosti poput veće dostupnosti usluga, smanjenja troškova i poboljšanja kvalitete usluga. Međutim, postoje i izazovi kao što su SPAM, nedostatak digitalne pismenosti, zaštita privatnosti i sigurnost podataka.

U svijetu i u Hrvatskoj postoje primjeri uspješne primjene elektroničkog poslovanja u javnoj upravi koji mogu poslužiti kao inspiracija i uzor za daljnji razvoj. Nastavak unaprjeđenja elektroničkog poslovanja u javnoj upravi donosi potencijal za poboljšanje učinkovitosti, smanjenje birokracije i bolje iskorištavanje tehnoloških mogućnosti.

Jedan od primjera uspješne primjene elektroničkog poslovanja u Hrvatskoj je e-Obrt. Ova platforma omogućuje poduzetnicima jednostavno i brzo registriranje obrta putem interneta, što značajno olakšava postupak pokretanja poslovanja. Također, putem e-Obrta mogu se obavljati administrativni poslovi kao što su promjena podataka, podnošenje financijskih izvještaja i slanje elektroničkih računa.

Još jedan primjer je sustav e-Građani. Ovaj sustav omogućuje građanima jednostavan pristup različitim uslugama i dokumentima putem interneta. To uključuje upravljanje osobnim podacima, pristup zdravstvenim kartonima, plaćanje komunalnih računa, podnošenje zahtjeva za mirovinu i mnoge druge usluge. Sustav e-Građani pruža korisnicima mogućnost obavljanja administrativnih poslova brzo i učinkovito, bez potrebe za fizičkim odlaskom u različite institucije.

Također, elektronička javna nabava je još jedna uspješna inicijativa u Hrvatskoj. Ovaj sustav omogućuje elektroničko provođenje javnih natječaja i nabave, čime se olakšava proces nabave roba i usluga u javnom sektoru. Elektronička javna nabava povećava transparentnost, smanjuje mogućnost korupcije i otvara tržište javne nabave široj konkurenciji.

Kroz primjere poput e-Obrta, sustava e-Građani i elektroničke javne nabave, Hrvatska je pokazala napredak u implementaciji elektroničkog poslovanja u javnoj upravi. Međutim, još uvijek postoje izazovi koji trebaju biti adresirani kako bi se osigurala daljnja optimizacija sustava. To uključuje poboljšanje sigurnosti i zaštite privatnih podataka, osiguranje pristupa digitalnim uslugama svim građanima, osposobljavanje korisnika za korištenje novih tehnologija i kontinuirano unaprjeđenje infrastrukture i tehničke podrške.

Elektroničko poslovanje u Gradu Sveta Nedelja ima ključnu ulogu u optimizaciji administrativnih procesa, povećanju transparentnosti i pružanju boljih usluga građanima. Grad Sveta Nedelja je implementirao razna rješenja elektroničkog poslovanja, kao što su e-uprava, elektronička javna nabava, digitalni arhivi, elektronički računi i plaćanje, elektronička komunikacija, e-obraci i mobilne aplikacije.

Prednosti elektroničkog poslovanja uključuju povećanu učinkovitost, transparentnost, praktičnost i jednostavnost za građane. Elektronička razmjena informacija omogućava brže i preciznije obradu podataka, dok digitalizacija trošenja javnih sredstava pridonosi transparentnosti i povjerenju u rad lokalne uprave. Građani imaju pristup uslugama putem interneta, što štedi vrijeme i troškove. Također, elektroničko poslovanje smanjuje negativni utjecaj na okoliš smanjenjem upotrebe papira i poboljšava komunikaciju između lokalne uprave i građana.

U Gradu Sveta Nedelja, digitalizacija poslovanja donosi mnoge koristi, uključujući bolji nadzor nad namjenskim sredstvima za sport i vatrogastvo te smanjenje administrativnih postupaka. Kroz suradnju s tvrtkom Fortis Labor, implementirana je aplikacija koja omogućuje praćenje i kontrolu financija u tim područjima.

Dakle, elektroničko poslovanje ima pozitivan utjecaj na Grad Sveta Nedelja, pridonoseći modernizaciji, učinkovitosti i kvaliteti usluga za građane i tvrtke.

BIBLIOGRAFIJA

- Appelo, J. (2019). *Startup, Scaleup, Screwup: 42 Tools to Accelerate Lean and Agile Business Growth*. John Wiley & Sons, Incorporated.
- Criado, J.I. (2021). *Digital Public Administration in Latin America: Digitalization, Public Innovation, and the Future of Technologies in the Public Sector*, Peters, B.G., Tercedor, C.A. and Ramos, C. (Ed.) *The Emerald Handbook of Public Administration in Latin America*, Emerald Publishing Limited, Bingley, str. 343-374.
- Čižmar, S. (2007). Konkurentnost hotelske industrije Hrvatske, *Acta Turistica*, vol. 19., str. 150-181.
- Đanić Čeko A., Guštin M. (2022). Digitalizacija Hrvatske javne uprave s posebnim osvrtom na sustav socijalne skrbi, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 59(4), str. 793-821.
- EcommerceBytes, <https://www.ecommercebytes.com/> (15.5.2023.)
- e-Estonia, <https://e-estonia.com/> (10.4.2023.)
- E-Poslovanje, <https://eposlovanje.hr/usluge/> (12.5.2023.)
- Europska Unija, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/hr/policies/desi-norway> (15.5.2023.)
- Feller, J., Finnegan, P., & Nilsson, O. (2011). Open innovation and public administration: transformational typologies and business model impacts. *European Journal of Information Systems*, 20, str. 358-374.
- Fina, <https://www.fina.hr/-/pet-osnovnih-koraka-za-uspostavu-e-poslovan-2> (15.6.2023.)
- Galičić, V., & Šimunić, M. (2006). *Informacijski sustavi i elektroničko poslovanje u turizmu i hotelijerstvu*. Sveučilište u Rijeci. Fakultet za turistički i hotelski menadžment, Opatija.
- Government of Singapore, <https://www.gov.sg/> (10.4.2023.)
- Government UK, <https://www.gov.uk/> (10.4.2023.)
- Grad Sveta Nedelja, <https://grad-svetanedelja.hr/> (25.4.2023.)

- Grad Sveta Nedelja, Grb i zastava, <https://grad-svetanedelja.hr/o-gradu/grb-i-zastava/> (24.4.2023.)
- Grad Sveta Nedelja, Misija i vizija, <https://grad-svetanedelja.hr/o-gradu/misija-vizija/> (12.5.2023.)
- Grad Sveta Nedelja, Povijest i kultura, <https://grad-svetanedelja.hr/o-gradu/povijest-i-kultura/> (15.5.2023.)
- Hamag Bicro, <https://hamagbicro.hr/predstavljena-digitalna-platforma-india-croatia-startup-bridge/> (15.5.2023.)
- HITRO, servis Vlade RH, <https://www.hitro.hr/> (10.4.2023.)
- Index.hr, <https://www.index.hr/vijesti/clanak/istrazivanje-glasa-poduzetnika-sveta-nedelja-je-najbolja-sredina-za-poduzetnike/2448535.aspx> (15.6.2023.)
- Javorović, B., Bilandžić, M. (2007). Poslovne informacije i business intelligence, Golden marketing, Tehnička knjiga, Zagreb., str. 27-43.
- Lider Media, <https://lidermedia.hr/biznis-i-politika/istrazivanje-ugp-a-sveta-nedelja-primosten-i-umag-najbolje-su-sredine-za-poduzetnistvo-u-hrvatskoj-149504> (15.5.2023)
- Mandić, M. (2009). Privatnost i sigurnost u elektroničkom poslovanju. Market-Tržište, 21(2), str. 247-260.
- Morgeson, F.V., Mithas, S. (2009). Does E-Government Measure up to E-Business? Comparing End User Perceptions of U.S. Federal Government and E-Business Web Sites. Public Administration Review, 69(4), str. 740-752. <http://www.jstor.org/stable/27697918> (15.6.2023.)
- Narodne novine (2002). Strategija "Informacijska i komunikacijska tehnologija - Hrvatska u 21. stoljeću", 109/2002, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2002_09_109_1753.html (15.5.2023.)
- Narodne Novine (2021). Uredba o uredskom poslovanju državne uprave, 66/19, str. 1-12.
- Panian, Ž. (2002). Izazovi elektroničkog poslovanja. Narodne novine, Zagreb.
- Panian, Ž. (2013). Elektroničko poslovanje druge generacije. Ekonomski fakultet, Zagreb.

- Panian, Ž., & Strugar, I. (2004). Primjena računala u poslovnoj praksi. Sinergija, Zagreb.
- Peppard, J, Wald, J. (2004). Beyond strategic information system: Towards an IS capability, Journal of Strategic Information System, No. 13., str. 167-194.
- Poslovni.hr, <https://www.poslovni.hr/sci-tech/rimac-technology-poceo-poslovati-kao-samostalna-tvrtka-najavili-ambiciozne-planove-4321176> (18.5.2023.)
- Poslovni.hr, <https://www.poslovni.hr/sci-tech/sveta-nedelja-prvi-grad-u-europskoj-uniji-koji-je-uveo-placanje-bitcoinom-4239039> (15.6.2023.)
- Schenk, B., Dolata, M. (2020). Facilitating digital transformation through education: A case study in the public administration. Proceedings of the 53rd Hawaii International Conference on System Sciences, str. 2144-2154.
- Spremić, M. (2007), Metode provedbe revizije informacijski sustava, Zbornik ekonomskog fakulteta u Zagrebu, Zagreb, vol. 5., str. 297-312.
- Strategija razvoja Grada Sveta Nedelja 2018. – 2022., Grad Sveta Nedelja (2018)., <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfndmkaj/https://grad-svetanedelja.hr/wp-content/uploads/2018/09/strategija-razvoja-grada-svete-nedelje-2018-2022.pdf> (10.5.2023.)
- Sudski registar RH, <https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:1> (10.4.2023.)
- Sveta Nedelja: Misija i vizija, <https://grad-svetanedelja.hr/o-gradu/misija-vizija/> (12.5.2023.)
- Sveta Nedelja: Povijest i kultura, <https://grad-svetanedelja.hr/o-gradu/povijest-i-kultura/> (15.5.2023.)
- Varga, M., & Strugar, I. (2016). Informacijski sustavi u poslovanju. Ekonomski fakultet, Zagreb.
- Vlada HR, e-Građani, <https://gov.hr/> (10.4.2023.)
- Vuković, A., et al. (2007). Razvoj ERP-koncepta i ERP-sustava. Tehnički fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, str. 37-45.

POPIS ILUSTRACIJA

Shema:

Shema 1 Struktura gradskih tijela	26
---	----

Slike:

Slika 1 Gov.uk portal	11
Slika 2 e-Estonia digitalna platforma.....	12
Slika 3 Gov.sg.....	13
Slika 4 e-Građani digitalna platforma.....	17
Slika 5 HITRO.HR.....	18
Slika 6 Grb grada	20
Slika 7 Lidermedia.....	30